

Jari Juutinen

Katsastustoiminnan aloittaminen Toyota Airportissa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri (AMK)

Auto- ja kuljetustekniikka

Insinööriytyö

24.4.2015

Tekijä Otsikko	Jari Juutinen Katsastustoiminnan aloittaminen Toyota Airportissa
Sivumäärä Aika	41 sivua + 1 liite 24.4.2015
Tutkinto	Insinööri (AMK)
Koulutusohjelma	Auto- ja kuljetustekniikka
Suuntautumisvaihtoehto	Jälkimarkkinointi
Ohjaajat	Työnjohtaja Jaakko Vähäsarja, Toyota Airport Tutkintovastaava Pertti Ylhäinen
Tämä insinööryö tehtiin MW Finland Oy:lle, Toyota Airportin toimipisteeseen. Työn tarkoituksena oli selvittää kevyiden ajoneuvojen määräaikaikatsastustoiminnan aloittamiseen vaadittavat toimenpiteet korjaamalla, sekä kartoittaa tarvittavat laite-, ohjelmisto- ja työkaluhankinnat toiminnan aloittamiseen sekä näistä aiheutuvat kustannukset. Työssä perehdyttiin hieman katsastuksen historiaan Suomessa, sekä selvitettiin uuden katsastuslain tärkeimpiä muutoksia. Lisäksi tarkastellaan katsastusluvan edellytyksiä, hakemuksessa tarvittavia tietoja sekä koulutusvaatimuksia. Uuden katsastuslain tullessa voimaan heinäkuussa 2014 koulutusvaatimukset kevenivät, jotta mahdollistettaisiin alalla riittävä työvoiman saatavuus. Korjaamon asiakkaille järjestettiin marras- joulukuussa 2014 kysely, jolla selvitettiin heidän halukkuuttaan käyttää katsastuspalvelua, mikäli sellainen olisi käytettävissä. Kyselyn perusteella palvelulle olisi kysyntää, sillä vastanneista 96 prosenttia käyttäisi palvelua. Lähtöleveysuudessa täyden palvelun autotaloilta asiakkaat todennäköisesti vaativat myös tämänkaltaisia palveluita. Tässä työssä tehdyt laskelmat sekä tutkimus alueen kilpailevien yritysten palveluiden hinnoista osoittavat selkeästi sen, että katsastustoiminnan aloittaminen Toyota Airportissa olisi kannattavaa.	
Avainsanat	Katsastus, korjaamo

Author Title	Jari Juutinen Starting Periodical Inspection at Toyota Airport
Number of Pages Date	41 pages + 1 appendix 24 April 2015
Degree	Bachelor of Engineering
Degree Programme	Automotive and Transport Engineering
Specialisation option	Automotive After Sales Engineering
Instructors	Jaakko Vähäsarja, Foreman Toyota Airport Pertti Ylhäinen, Senior Lecturer
This Bachelor`s thesis was assigned by MW Finland Oy, and its Toyota Airport workshop. The purpose was to identify the necessary measures needed to be taken in the workshop in order to start periodical inspection of light vehicles, and to identify the hardware, software and tool procurement needed, as well as to estimate these costs. The thesis discusses the history of vehicle inspection in Finland, and studies the most important changes in the new inspection law. The requirements for inspection permit are also discussed, including the information needed for the application and the training requirements. The new inspection law that came into effect in July 2014 reduced the training requirements in order to guarantee sufficient availability of labor in the field. During November and December 2014, a survey was organized for the customers of the workshop, in order to find out about their willingness to use inspection service if such a service would be offered. Based on the survey, this service would be in demand, as 96 percent of the respondents would use it. In the near future, customers will be likely to demand this type of service from a full-service workshop. The calculations presented in this thesis as well as research on the service prices of competing firms in the area clearly show that the inspection activity would be profitable for the Toyota Airport.	
Keywords	Inspection, workshop

Sisällys

1	Johdanto	1
2	MW Finland Oy	2
2.1	Toyota Airport	2
2.2	Toyota Itäkeskus	3
3	Katsastuksen historia ja muutokset Suomessa	3
3.1	Katsastuksen historia Suomessa	3
3.2	Katsastuslain muutos vuonna 2014	4
3.3	Katsastuspalvelurekisteri	5
4	Katsastuslupa ja edellytykset	6
4.1	Edellytykset luvan myöntämiselle	6
4.2	Lupahakemuksen tiedot ja liitteet	7
4.3	Muuta tietoa hakemuksen liitteistä	8
4.4	Katsastuslupa	9
4.4.1	Kevyiden ajoneuvojen katsastuslupa	9
4.4.2	Raskaiden ajoneuvojen katsastuslupa	10
4.5	Toiminnan valvonta	10
4.6	Vaadittava laitteisto	11
4.7	Tarkastuslaitteiden vähimmäisvaatimukset	12
4.8	Katsastajan esteellisyys	14
4.9	Tarvittava ohjelmisto	15
5	Muut vaatimukset	16
5.1	Laatukäsikirja	16
5.2	Tietosuoja	17
5.3	Yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin	17
5.4	Katsastustoimipaikalla säilytettävät asiakirjat ja muut tiedot	17
6	Katsastushenkilöstön koulutus ja ammattitaito	18
6.1	Ammattitaitovaatimukset	18
6.2	Katsastajan koulutus	19
6.2.1	Kevyen kaluston koulutusjakso	19
6.2.2	Raskaan kaluston koulutusjakso	20
6.2.3	Määräaikaiskatsastuskoulutuksen täydennyskoulutus	21

7	Muutokset korjaamolla	21
7.1	Henkilökunnan koulutus	21
7.2	Laitteisto ja välineet	22
7.3	Toimitilat ja muutokset korjaamolla	23
7.4	Kustannukset	25
7.5	Kannattavuus	27
8	Asiakaskysely	29
8.1	Asiakaskyselyn sukupuolijakauma	29
8.2	Vastanneiden ikäjakauma	30
8.3	Huoltopalveluiden käyttö	32
8.4	Katsastuspalvelun käyttö	33
8.5	Asiakkaiden mielipide palvelun hinnasta	35
8.6	Kilpailevat yritykset lähi-alueella	38
9	Yhteenveto	39
	Lähteet	40
	Liitteet	
	Liite 1. Kyselylomake asiakkaille	

1 Johdanto

Heinäkuussa 2014 voimaan astunut uusi katsastuslaki [1] mahdollistaa katsastustoiminnan aloittamisen korjaamoilla sekä sallii katsastusasemien suorittavan ajoneuvojen korjauksia. Tämän insinööriyön tarkoitus oli selvittää, mitä muutoksia katsastustoiminnan aloittaminen merkkikorjaamolla vaatii. Lisäksi selvitetään henkilöstön koulutusvaatimuksia, henkilöstön lisäystarpeita sekä laitteistojen, ohjelmistojen ja tarvittavien työkalujen hankintatarpeita ja tutkitaan toiminnan kannattavuutta.

Insinööriyön alussa käydään lyhyesti läpi konsernin rakennetta sekä toimipaikkoja. Lisäksi työssä kerrotaan lyhyesti katsastuksen historiasta Suomessa, uuden katsastuslain tärkeimmät muutokset ja perehdytään hieman erilaisiin katsastuslupiin ja niiden edellytyksiin. Näiden lisäksi perehdytään ISO 9001:2008 -sertifikaatin mukaiseen laadunhallintajärjestelmään, katsastustoiminnan valvontaan sekä muihin lain asettamiin edellytyksiin ja vaatimuksiin.

Marraskuussa 2014 järjestettiin kysely Toyota Airportin asiakkaille, jolla selvitettiin asiakkaiden halukkuus käyttää kyseistä palvelua, mikäli sellainen olisi tarjolla. Kysely järjestettiin pääasiassa huoltopalveluita käyttäville asiakkaille ja kyselyyn vastattiin nimettömästi ja vapaaehtoisesti. Kyselyllä saatiin selville asiakkaiden mielipiteitä palvelun hinnasta sekä pystyttiin hieman tutkimaan asiakasryhmiä, näiden ikäjakaumia sekä huoltopalveluiden käyttöä.

2 MW Finland Oy

MW Finland Oy on osa MetroAuto Group Oy -konsernia, jonka toimialaan kuuluu autojen vähittäismyynti, korjaus, varaosien maahantuonti, ajoneuvojen vuokraus sekä leasing-toiminta. MetroAuto Group toimii Suomen lisäksi Ruotsissa, jossa konsernilla on Tukholmassa neljä autotaloa ja Eskilstunassa yksi autotalo. Konsernin liiketoimintaa Suomessa MW Finland Oy:n lisäksi harjoittaa MetroAuto Oy, jolla on toimipisteitä Espoossa, Helsingissä, Tampereella sekä Turussa. MetroAuto Groupin liikevaihto vuonna 2013 oli noin 381 miljoonaa euroa, ja ajoneuvoja myytiin 19070 kappaletta. Konsernin palveluksessa työskenteli tuolloin 772 henkilöä. [2.]

MW Finland Oy puolestaan muodostuu kahdesta täydenpalvelun autotalosta pääkaupunkiseudulla, Toyota Airport Vantaalla sekä Toyota Itäkeskus Helsingissä. MW Finland Oy:n liikevaihto vuonna 2014 oli noin 50 miljoonaa euroa, ja uusia sekä käytettyjä autoja myytiin yhteensä 2940 kappaletta. [2.]

<u>MetroAuto Group Oy</u>		
<u>MetroAuto Oy</u>	<u>MW Finland Oy</u>	<u>MW Gruppen AB</u>
Espoo	Vantaa	Tukholma
MetroAuto Espoo	Toyota Airport	Toyota Center Haninge
Helsinki	Helsinki	Toyota Center Kurva
MetroAuto Tikkurila	MW Finland Oy	Toyota Center Nacka
Tampere		Toyota Center Södertälje
MetroAuto Hatanpää		Eskilstuna
Turku		Toyota Center Eskilstuna
MetroAuto Itäharju		

Kuva 1. MetroAuto- konsernin toimipaikat ja autotalot

2.1 Toyota Airport

Toyota Airportin toimipiste avattiin syyskuussa 2009 ja se sijaitsee keskeisellä paikalla kehätien varressa lähellä lentokenttää. Täydenpalvelun autotalosta asiakas löytää kaikki tarvitsemansa palvelut. Ajoneuvojen myyntipalveluihin kuuluvat uudet autot, vaihtoautot ja lisäksi yritysautomyynti, taksimyynti sekä taxfree -myynti ja lisäksi rahoitus- sekä vakuutuspalvelut.

Korjaamo- ja huoltopalvelut, pikahuolto, korikorjaamo sekä maalauspalvelut toteutetaan Toyota Motor Companyn ohjeistusten mukaan; näin pystytään takaamaan työn korkea laatu haastavimmassakin tehtävässä. Lentokentän läheinen sijainti mahdollistaa myös lentohuoltopalvelut. Toimipisteessä on myös rengashotelli, Toyota rent -autovuokraamo sekä pesu- ja fiksauspalvelut. Toyota Airport työllistää tällä hetkellä 42 henkilöä. [2.]

2.2 Toyota Itäkeskus

Toyota Itäkeskus sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien vieressä kauppakeskus Itäkeskuk- sen välittömässä läheisyydessä. Autotalo on kuulunut MetroAuto -konserniin kesäkuus- ta 2009 lähtien, ja se on myös täyden palvelun autotalo. Toimipisteestä löytyvät samat palvelut kuin Toyota Airportistakin. Lisäksi A-katsastuksen palvelut löytyvät samasta kiinteistöstä. Toyota Itäkeskuksessa on työntekijöitä tällä hetkellä 59 henkilöä. [2.]

3 Katsastuksen historia ja muutokset Suomessa

3.1 Katsastuksen historia Suomessa

Autoilun historia alkoi Suomessa vuonna 1900, jolloin maahamme saapuivat ensim- mäiset henkilöautot. Kamariherra Hjalmar Linder hankki Mercedes Simplex - merkkisen henkilöauton ja liikemies Victor Forselius puolestaan Benz Velo Comfortablen. [3.]

Vuonna 1907 myönnettiin ensimmäinen ajokortti helsinkiläiselle liikemiehelle Yrjö Wei- linille, ja tuolloin oli käytössä vain yhdenlaisia ajokortteja. Kortit olivat kaikkien autojen ajoon oikeuttavia todistuksia ajo-oikeuden omaamisesta. Ajolupa anottiin katsastus- mieheltä, ja sen saamiseen vaadittiin raittiiksi, säännölliseksi ja luotettavaksi tunnettu henkilö, joka näiden lisäksi oli täysin perehtynyt automobiiliin rakenteeseen, hoitoon ja ohjaamiseen. Vuonna 1907 perustettiin myös ajoneuvorekisteri, jonka ylläpidosta vas- tasi poliisi. [3.]

Samana vuonna 1907 aloitettiin Suomessa myös ajoneuvojen katsastus. Maaherra nimitti katsastusmiehet, jotka katsastivat ajoneuvot poliisin läsnä ollessa. Tuolloin ei

ollut erikseen mitään katsastustoimipisteitä, vaan toimenpide saatettiin suorittaa esimerkiksi torilla tai kadun varressa.

Vuonna 1917 aloitettiin katsastustoiminta kunnallisena toimintana kaupunkien järjestyssääntöjen pohjalta. Vuodesta 1922 eteenpäin toiminta oli lääninhallitusten alaista ja osittain toimitusmaksuperustaista, joilla maksettiin mm. katsastusmiesten palkat. Samana vuonna lokakuussa annettiin asetus automobiililiikenteestä, joka piti sisällään ohjeet ajoneuvojen rekisteröinnistä ja katsastuksesta. Vuodesta 1937 lähtien katsastusmiehiltä on vaadittu insinööritutkinto.

Seuraava merkittävä vuosiluku katsastuksen historiassa on vuosi 1968, jolloin katsastustoiminta liitettiin Autorekisterikeskukseen (ARK), joka ylläpiti valtakunnallista ajoneuvorekisteriä ja hoiti autokatsastustoimintaa. Vuonna 1993 Autorekisterikeskuksesta tuli valtion omistama liikelaitos ja seuraavana vuonna 1994 ajoneuvojen katsastustoiminta aukesi Suomessa kilpailulle. Kaksi vuotta myöhemmin vuonna 1996 Autorekisterikeskuksesta muodostettiin valtionyhtiö Suomen Autokatsastus Oy, joka myöhemmin muuttui A-katsastus Oy:ksi. [4.]

Katsastustoiminta on Suomessa luvanvaraista. Toimiluvat myöntää Trafi, joka samalla valvoo katsastustoimintaa ja käsittelee oikaisuvaatimukset, jotka koskevat katsastustoimintaa.

3.2 Katsastuslain muutos vuonna 2014

Uusi katsastuslaki astui voimaan 1.heinäkuuta 2014 [5]. Näkyvimvät muutokset uudessa laissa ovat korjaamojen mahdollisuus aloittaa katsastustoiminta sekä katsastustoimipisteiden mahdollisuus suorittaa korjauksia ja myydä varaosia. Uusi laki mahdollistaa myös hylätyn ajoneuvon jälkitarkastuksen toisella katsastustoimipaikalla. Näillä uudistuksilla säästetään asiakkaiden aikaa, vaivaa ja kustannuksia. Katsastustoiminnan aloitus helpottunee myös koeajoratavaatimuksen poiston myötä. Toimipisteen pystyy näin perustamaan aiempaa pienemmälle tontille. Uuden katsastuslain myötä pyritään lisäämään katsastusalan kilpailua helpottamalla uusien yrittäjien tuloa alalle. Tämän uudistuksen tavoitteena on myös hillitä katsastushintojen nousua ja tätä kautta alentaa autoilun kustannuksia.

Lakimuutoksien myötä on todennäköistä, että harvaan asutuilla alueilla palveluiden määrä tulee kasvamaan. Tähän vaikuttaa todennäköisesti se, että uuden katsastuslain mukaan toimipisteen ei tarvitse suorittaa raskaankaluston katsastuksia. Uusi yrittäjä voi halutessaan siis suorittaa vain kevyen kaluston katsastuksia. Tämä vaikuttaa varmasti raskaan kaluston katsastusasemien harvenemiseen, mutta tätä kautta ne sijoittuvat paremmin sinne, missä kyseiselle palvelulle on kysyntää.

Uudistuksen myötä katsastajien koulutusvaatimuksetkin muuttuivat. Ennen muutosta katsastajaksi pyrkivältä vaadittiin insinöörin tai teknikon tutkinto. Uusi laki mahdollistaa helpomman alalle pääsyn ammatti- ja erikoistutkintojen kautta. Tällä uudistuksella pyritään varmistamaan katsastushenkilöstön saatavuus yritysten palvelukseen.

3.3 Katsastuspalvelurekisteri

Kesällä 2015 Trafi tulee avaamaan nettisivuilleen katsastuspalvelurekisterin, joka on vapaasti kaikkien käytettävissä. Palvelusta löytyvät kaikkien katsastustoimipaikkojen sijainti ja yhteystiedot sekä katsastuspalveluista perittävät hinnastot ja normaalit palveluajat. Trafien tehtävänä on vastata siitä, että katsastuspalvelurekisteri on olemassa ja kaikkien käytettävissä. Kyseinen palvelu tulee helpottamaan asiakkaan kannalta katsastuspalveluiden kilpailutusta sekä palvelupisteen valitsemista. [5.]

Katsastusluvan haltijan velvollisuus on ilmoittaa katsastuspalvelurekisteriin katsastustoimipaikan nimi, sijainti, yhteystiedot sekä palveluajat. Lisäksi tulee ilmoittaa tiedot tarjottavista katsastuspalveluista sekä niistä perittävistä maksuista.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus muuttaa näitä tietoja, jos se havaitsee näissä tiedoissa virheitä tai puutteita.

4 Katsastuslupa ja edellytykset

Katsastusluvan myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi ja lupaa haetaan kirjallisesti [6]. Katsastuslupa on voimassa toistaiseksi ja katsastustoiminta on aloitettava kuuden kuukauden aikana luvan saamisesta. Jos katsastustoimintaa ei ole tänä aikana aloitettu, lupa raukeaa. Luvan hinta on 1500 euroa, ja maksu sisältää toimipaikalla suoritettavan tilojen ja laitteiston aloitustarkastuksen. Myönnettyään luvan Trafi suorittaa vähintään viiden vuoden välein tarkastuksen, jossa selvitetään, että luvan haltija täyttää edelleen luvan myöntämisen edellytykset.

4.1 Edellytykset luvan myöntämiselle

Katsastusluvan edellytykset ovat seuraavat:

- hakijalla on oltava oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa
- hakija ei saa olla konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, on hänen oltava täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu
- hakijan on oltava luotettava
- hakijan toiminta täytyy olla järjestetty niin, että hakijan harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta ei vaikuta katsastuksen lopputulokseen
- hakijan on pystyttävä varmistamaan toiminnan riittävän korkea laatu ja hakijalla on oltava laadunhallintajärjestelmien vaatimuksien mukainen sertifioitu ja riittävän kattava laadunhallintajärjestelmä
- hakijalla on oltava täysi-ikäinen, luotettava ja ammattitaitoinen katsastustoiminnasta vastaava henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu
- hakijan katsastajien on oltava ammattitaitoisia ja luotettavia

- hakijalla on oltava riittävät toimitilat, joissa katsastukset suoritetaan
- hakijalla on oltava katsastuslaitteet ja varusteet joilla katsastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti
- hakijalla on oltava asianmukaiset yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin
- hakijan on pystyttävä huolehtimaan asianmukaisesta tietosuojasta
- hakijalla on oltava riittävän kattava vastuuvakuutus
- rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakija tai yhtiömuodossa toimivaan hakijaan määrävässä asemassa oleva ei saa harjoittaa tai olla kaupallisesti, taloudellisesti tai muuten riippuvuussuhteessa siihen, joka harjoittaa ajoneuvojen tai niiden osien valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa, vakuutustoimintaan liittyvää ajoneuvojen vahinkotarkastustoimintaa taikka luvanvaraista liikennettä. [7, 2. luku 7.§.]

4.2 Lupahakemuksen tiedot ja liitteet

Hakemuksesta on löydyttävä seuraavat tiedot ja liitteet:

- hakijan nimi, osoite, sekä y-tunnus tai henkilötunnus
- yhtiömuodossa toimivalta kaupparekisteriote tai muu vastaava dokumentti omistussuhteista
- tieto siitä, millaista lupaa haetaan
- paikka, jossa toimintaa ryhdytään harjoittamaan
- vapaamuotoinen selvitys siitä, kuinka hakija varmistaa riittävän korkean laadun toiminnassa, sekä selvitys laadunhallintajärjestelmän sertifiointista

- katsastustoiminnasta vastaavan henkilön tiedot (nimi ja henkilötunnus)
- vapaamuotoinen selvitys siitä, kuinka hakijan on tarkoitus toteuttaa yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin sekä kuinka hakija huolehtii asianmukaisesta tietosuojasta
- vapaamuotoinen selvitys siitä, että hakijan toimitilat, katsastuslaitteet sekä varusteet täyttävät hakemuksen mukaisen katsastusluvan vaatimukset
- vapaamuotoinen selvitys, josta selviää, että hakija tai yhtiömuodossa toimivaan hakijaan määräävässä asemassa olevat henkilöt täyttävät ajoneuvojen katsastustoiminnassa annetun lain 9 §:ssä säädetyn luotettavuusvaatimuksen
- selvitys, josta käy ilmi, että katsastustoiminnasta vastaava henkilö ja tiedossa olevat muut palvelukseen tulevat katsastajat täyttävät vaaditut koulutus-, ammattitaito- ja pätevyysvaatimukset
- selvitys vastuuvakuutuksesta
- arvio ajankohdasta, jolloin toiminta voitaisiin aloittaa
- vapaamuotoinen selvitys siitä, että hakija täyttää ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 11 §:ssä säädetyn riippumattomuusvaatimuksen. [7, 2. luku 13.§.]

4.3 Muuta tietoa hakemuksen liitteistä

Määräaikaikatsastuksiin oikeuttavan luvan saamisen edellytyksenä on standardin ISO 9001 noudattaminen, joten hakijalla on oltava standardin SFS-EN ISO 9001:2008 mukainen laadunhallintajärjestelmä. Laadunhallintajärjestelmän tulee olla riittävän kattava, ja siinä tulee ottaa huomioon katsastustoiminnalle määrätyt ja säädetyt vaatimukset. Lisäksi katsastustoiminnasta vastaavalta henkilöltä edellytetään riittävä käytännön kokemus katsastustehtävistä. Hakijalla tulee olla käytössä lämmitetyt sisätilat, joissa katsastustoimenpiteet voidaan suorittaa säästä riippumatta. Katsastukseen tarkoitettussa

tilassa on oltava mahdollista katsastaa ajoneuvo, jonka mitat ovat leveys 250 cm, korkeus 300 cm ja pituus 600 cm. [7, 2. luku 7.§.]

4.4 Katsastuslupa

Katsastuslupia on olemassa seuraavanlaisia:

- kevyiden ajoneuvojen määräaikais- ja valvontakatsastuksiin oikeuttava lupa
- raskaiden ajoneuvojen määräaikais- ja valvontakatsastuksiin oikeuttava lupa
- kevyiden ajoneuvojen määräaikais-, valvonta-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttava lupa
- raskaiden ajoneuvojen määräaikais-, valvonta-, rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttava lupa

Lupa voidaan myöntää myös edellä mainittujen lupalajien yhdistelmiin, esimerkiksi kevyen ja raskaan kaluston määräaikais- ja valvontakatsastuksiin. [7, 2. luku 6.§.]

4.4.1 Kevyiden ajoneuvojen katsastuslupa

Kevyiden ajoneuvojen katsastuslupa oikeuttaa katsastamaan seuraavanlaisia ajoneuvoja:

- M1-luokka: henkilöautot, joiden kokonaismassa on enintään 3500 kg
- N1-luokka: pakettiautot
- L-luokka: mopot, moottoripyörät, kolmi- ja nelipyörät ja kevyet nelipyörät
- O1 ja O2 luokat: perävaunut, joiden kokonaismassa on enintään 3500kg
- maastoajoneuvot.

4.4.2 Raskaiden ajoneuvojen katsastuslupa

Raskaiden ajoneuvojen katsastuslupa oikeuttaa katsastamaan seuraavanlaisia ajoneuvoja:

- M1-luokka: henkilöautot joiden kokonaismassa on yli 3500 kg
- N2- ja N3- luokat: kuorma-autot
- M2- ja M3- luokat: linja-autot
- O3- ja O4- luokat: perävaunut joiden kokonaismassa on yli 3500 kg
- T- ja C- luokat: traktorit ja liikennetraktorit
- moottorityökoneet.

Katsastusluvalla ei ole oikeutta valikoida asiakkaita eikä ajoneuvoja ja katsastukset on suoritettava riippumatta ajoneuvon merkistä, mallista tai iästä. Tietysti jos toimipaikalla on lupa vain kevyiden ajoneuvojen katsastukseen, niin tällöin ei voida suorittaa esimerkiksi raskaiden ajoneuvojen katsastuksia. [8.]

4.5 Toiminnan valvonta

Katsastustoiminnan valvonnasta vastaa Trafi tekemällä valvonta- ja tarkastuskäyntejä sekä tilastoja seuraamalla. Valvonta ja tarkastukset kohdistuvat seuraaviin alueisiin:

- säännösten ja määräyksien noudattaminen
- katsastuspalveluiden laatu
- yhdenvertainen asiakkaiden kohtelu
- katsastuksen arvosteluperusteiden noudattaminen

- katsastustoiminnan suoritus
- laatujärjestelmä
- arkistointi
- ohjeistus
- mittaus- ym. laitteiden toiminta ja kalibrointi
- riippumattomuus
- vakavaraisuus.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi teettää myös tarkastuksia käyttämällä esimerkiksi samaa testiautoa useammalla katsastustoimipisteellä. Näin pystytään todenmukaisesti valvomaan mm. laatua sekä asiakkaiden kohtelua. Tällä menetelmällä voidaan myös helposti seurata säännösten ja määräyksien noudattamista sekä tietysti itse suoritusta.

Jos ajoneuvo jostain syystä hylätään katsastuksessa, katsastuspäätökseen tyytymätön asiakas voi hakea päätökseen oikaisua Trafista. Tällöin Trafi suorittaa katsastuspaikan tarkastuksen tarkastuspyynnön perusteella. [9.]

4.6 Vaadittava laitteisto

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafien määräyksen [10] perusteella kevyiden ajoneuvojen katsastuksia suorittavalla toimipaikalla on oltava vähintään seuraavat laitteet:

- jarrudynamometri
- pakokaasupäästöjen mittauslaitteet (otto- ja dieselmoottoareita varten)
- hidastuvuusmittari
- keventimellä varustettu ajoneuvonostin, tai tarkastuskuilu

- ajovalojen suuntauksen ja valotehon tarkastukseen soveltuva jalustallinen tarkastuslaite
- akseli- tai telimassan mittaukseen soveltuva vaaka
- äänenpainetason mittari
- välystentarkistuslaite
- henkilö- ja pakettiautojen heilahduksenvaimentimien testauslaite
- muut Liikenteen turvallisuusviraston edellyttämät vähäiset katsastusten asianmukaiseksi tarvittavat laitteet ja välineet.

4.7 Tarkastuslaitteiden vähimmäisvaatimukset

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi [10] antaa seuraavat ohjeet katsastuksen tarkastuslaitteiden vähimmäisvaatimuksista:

1. Jarrudynamometri

Jarrudynamometrin tulee ominaisuuksiltaan (soveltuvuus tarkastettavan ajoneuvon akseli-massalle) olla soveltuva tarkastettavalle ajoneuville. Jarrudynamometriä kalibrointi tulee suorittaa laitevalmistajan ohjeistuksen mukaisin määräajoin.

2. Akseli- tai telimassan mittaukseen soveltuva vaaka

Vaakan tulee olla sellainen, että sen avulla voidaan punnita vähintään yksi akseli yhdellä kertaa. Vaaka voi muodostua myös kahdesta erillisestä pyörän alle tulevasta vaakayksiköstä, joissa voi olla erilliset pyöräkohtaiset näytöt.

Toimipaikalta erillään oleva vaaka voidaan hyväksyä, mikäli etäisyys toimipaikan ja vaakan välillä on enintään kaksi kilometriä. Mikäli etäisyys erillään olevien raskaan ja kevyen kaluston katsastustilojen välillä on enemmän kuin kaksi kilometriä, tulee näissä olla omat vaakat. Vaakan tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

-Vaakan suurin sallittu virhe kalibroinnissa saa olla enintään suuruudeltaan sellainen, joka määräytyy standardin SFS-EN45501/14.3.1994 kohdan 3.2 (vaakojen luokitus) mukaisen luokan IIII vaakan alle, jonka vakausaskel on 20 kg.

-Edellä mainitun mukaisesti muodostuu kalibroinnissa hyväksyttäväksi 0-1000 kg:n alueella ± 10 kg, 1000-4000 kg:n alueella ± 20 kg ja 4000-20000 kg:n alueella ± 30 kg. Näitä raja-arvoja sovelletaan kaikille vaakoille riippumatta niiden luokasta tai vakausaskeleesta.

-Vaakan (tai kahden pyöräpainovaa'an muodostaman kokonaisuuden) mittauskäytön tulee olla vähintään 12000 kg. Jos vaakaa (tai kahden pyöräpainovaa'an muodostamaa kokonaisuutta) käytetään pelkästään kevyen kaluston punnitukseen, mittauskäytön tulee olla vähintään 4000 kg.

-1.1.2003 jälkeen käyttöön otetun uuden vaa'an tulee kuitenkin olla vaakadirektiivin 90/384/ETY mukaisesti tyyppihyväksytty.

Vaa'an kalibrointi tai vakaus:

-Vaa'an kalibrointi tai vakaus tulee suorittaa vähintään kolmen vuoden välein (suositellaan kuitenkin tehtäväksi useammin, esim. vuoden välein) sekä aina sellaisen vian korjaamisen jälkeen, joka on voinut vaikuttaa vaa'an mittauskykyyn.

-Kalibroinnin ja kalibroinnista annetun todistuksen tulee olla Mittatekniikan keskuksen Vaakojen kalibrointiohje J6/1998 –julkaisun mukainen.

-Kalibroinnissa on virityksen avulla virhe saatava hyväksyttäviin rajoihin. Mikäli virhe ennen viritystä on yli kaksi kertaa suurempi kuin hyväksytty virhe, toimipaikan tulee suorittaa kirjallinen arviointi aikaisempien punnitustulosten kelpoisuudesta. Vapaamuotoinen arviointiasiakirja säilytetään kalibrointitodistuksen yhteydessä. Mikäli virheellisestä punnituksesta myöhemmin reklamoidaan, virhe oikaistaan korjaamalla punnitustulosta kalibrointiasiakirjoista ilmenevän virheen määrällä.

-Kalibroinnin ja virityksen saa suorittaa vaakoihin ja niiden rakenteeseen perehtynyt, riittävät mittaustekniikan tiedot omaava henkilö tai yritys, joka pystyy toteuttamaan Mittatekniikan keskuksen ohjeen mukaisen jäljitettävän kalibroinnin ja antamaan sille mittausepävarmuusarvioinnin. Toistaiseksi paineilmajarrujen ja määräaikaiskatsastuksen yhteydessä tehtäviin tarkastusmittauksiin käytettävän vaa'an ei tarvitse täyttää edellä mainittuja tarkkuus-, sijoitus- ja kalibrointivaatimuksia, kunhan vaaka kalibroidaan valmistajan ohjeen mukaisesti.

3. Äänenpainetason mittari

Mittarin tulee täyttää IEC-julkaisun 651 luokan 2 vaatimukset. Mittari tulee kalibroida kerran vuodessa. Kalibrointiin käytettävä laite tulee kalibroida kahden vuoden välein.

4. Välystentarkistuslaite

Välystentarkistuslaitteella tarkoitetaan hydraulisesti, pneumaattisesti tai sähköisesti liikuteltavaa levyä (levyjä), jonka päällä ajoneuvon pyörä (tai pyörät) on tarkastuksen aikana. Välystentarkistuslaitteen tulee mahdollistaa vähintään yhden akselin tarkastus yhdellä kertaa. Välystentarkistuslaitteen tulee ominaisuuksiltaan (soveltuvuus tarkastettavan ajoneuvon akselimassalle, pyörään kohdistuva voima ja liikeradat) olla soveltuva tarkastettavalle ajoneuvolle.

Välystentarkistuslaite tulee olla jokaisella nostimella ja kuilulla, joita käytetään katsastuksiin liittyviin akseliston tarkastuksiin (kevyt ja raskas kalusto).

5. Ajovalojen suuntaukseen ja valotehon mittaukseen soveltuva jalustalla varustettu tarkastuslaite

Suuntauslaitteen tulee olla varustettu kiinteällä jalustalla. Jalusta voi olla lattialla liikuteltava tai esim. katosta riippuva. Valotehon mittauslaite tulee olla asennettu suuntauslaitteen yhteyteen. Mikäli käytössä olevaan (käyttöön otto ennen 1.3.2004) jalustalla varustettuun suuntauslaitteeseen ei voi asentaa valotehonmittaria, mittari voi olla myös erillinen laite (erillisen valotehon mittarin ei tarvitse olla varustettu jalustalla). Ilman jalustaa olevaa tarkastuslaitetta (ns. matolaatikko) voi edelleen käyttää sivutoimipisteissä suoritettaviin katsastuksiin sekä raskaan kaluston katsastuksiin. Valotehon mittaukseen soveltuva laite on tällöin kuitenkin oltava käytettävissä.

6. Henkilö- ja pakettiautojen heilahtelunvaimentimien testauslaite

Testaus tulee suorittaa määräaikaiskatsastuksessa kaikille henkilö- ja pakettiautoille, pois lukien omamassaltaan yli 2500 kg olevat pakettiautot

7. Muut vähäiset katsastuksen asianmukaiseksi suorittamiseksi tarvittavat laitteet ja varusteet

Toimipaikalla tulee olla edellä mainittujen laitteiden lisäksi vähintään:

- Ruostehakku (T- tai 7-mallinen, kahvan pituus väh. 150 mm, materiaali esim. 10mm pyöröteräs)
- Rengasrauta (pituus noin 0,7 m.)
- Varrella varustettu peili (esim. kierrejousien tarkastamista varten)
- Työntöjarrullisten perävaunujen jarrujen tarkastamisessa käytettävä rauta
- Varmennosmeisti (oltava yksikärkinen)
- Ajoneuvon lasien valonläpäisykyvyn mittari tai vertailulasi (valonläpäisykyky 65-75 %, vertailulasin nimellisarvo on oltava selvillä)
- Sopivat välineet akseliston välysten tarkastamiseen, kuten esimerkiksi:
 - o Saab 900 -mallin etuakseliston tarkastukseen käytettävät palat
 - o VW Transporter ylätukivarren kevennysraudat
 - o VW Kuplan etuakselin nivelien tarkastusrauta
 - o Peugeotin taka-akselin tarkastamiseen tarkoitettu apupala (h=135mm)
 - o Fiatin taka-akselin tarkastamiseen tarkoitettu apupala (h=185mm)
- Jarrulevyjen paksuuden mittaamiseen soveltuva laite (sovelluttava jarrulevyjen mittaamiseen niiden ollessa ajoneuvossa paikallaan)
- Metrimittoja: kevyen kaluston katsastustiloissa vähintään 10 metrin mitta ja raskaan kaluston katsastustiloissa vähintään 10 ja 30 metrin mitat
- Moottorin pyörintänopeuden mittauslaite otto-moottoreille
- Digikamera (tarkkuus vähintään 2 megapikseliä ja oltava varustettu salamavalolla)

4.8 Katsastajan esteellisyys

Katsastustoimipaikat suorittavat julkista hallintotehtävää, jonka perusteella katsastustoiminnassa on noudatettava hallintolain [11] esteellisyysäännöksiä. Nämä säännökset koskevat kaikkia toimipaikan katsastajia riippumatta siitä millainen katsastuslupa katsastustoimipaikalla on. Seuraavassa on ohje katsastajan esteellisyydestä Liikenteen turvallisuusviraston www-dokumenteista. Tämän ohjeen tarkoituksena on selventää esteellisyyttä koskevien sääntöjen sisältöä. [12.]

Katsastajan esteellisyys

Esteellisyysperusteista säädetään hallintolain 28 §:ssä. Katsastaja ei saa katsastaa omaa, perheenjäsenensä ja muun läheisensä omistamaa tai hallitsemaa ajoneuvoa. Hallintolain 28 §:n 2 momentin mukaan läheisellä tarkoitetaan katsastajan puolisoa ja katsastajan lasta, lapsenlasta, sisarusta, vanhempaa, isovanhempaa ja katsastajalle muuten erityisen läheistä henkilöä samoin kuin tällaisen henkilön puolisoa, katsastajan vanhempien sisarusta sekä hänen puolisoaan, katsastajan sisarusten lapsia ja katsastajan entistä puolisoa sekä katsastajan puolison lasta, lapsenlasta, sisarusta, vanhempaa ja isovanhempaa samoin kuin tällaisen henkilön puolisoa sekä katsastajan puolison sisarusten lapsia. Hallintolain 28 §:n 3 momentin mukaan läheisenä pidetään myös vastaavaa puolisuokulaista. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä. Katsastaja ei saa katsastaa työnantajansa omistamaa tai hallitsemaa ajoneuvoa. Katsastaja ei saa katsastaa katsastustoimipaikanomistajan tai osakkaan omistamaa tai hallitsemaa ajoneu-

voa eikä sellaista ajoneuvoa, jonka omistaa tai jota hallitsee henkilö, joka on määräävässä asemassa katsastustoimipaikkaan. Osake-yhtiössä määräävässä asemassa olevana pidetään toimitusjohtajaa sekä hallituksen jäseniä ja varajäseniä. Katsastaja ei saa katsastaa ajoneuvoa, jonka omistajana tai haltijana on yritys, jossa katsastustoimipaikan omistaja, osakas, toimitusjohtaja, hallituksen jäsen tai varajäsen on määräävässä asemassa. Katsastaja ei saa katsastaa lähimmän esimiehensä omistamaa tai hallitsemaa ajoneuvoa. Työtoveruus yksinomaan ei aiheuta esteellisyyttä. Katsastaja on esteellinen vain, mikäli suhde työtoveriin on sellainen, että se ulkopuolisen silmissä vaarantaa luottamuksen katsastajan puolueettomuuteen. Tätä seikkaa arvioitaessa tulee ottaa huomioon ainakin työtoveruuden kesto ja laatu.

Poikkeus esteellisyyssäännöksistä

Katsastuslain 24 §:n mukaan katsastaja saa hallintolain esteellisyyssäännöksistä poiketen suorittaa määräaikais- ja valvontakatsastuksen ajoneuvolle, jonka katsastusluvan haltija on tuonut maahan tai myynyt taikka jota on huollettu tai korjattukatsastusluvan haltijan yrityksessä. Säännös mahdollistaa ajoneuvon määräaikaiskatsastuksen ajoneuvon huollon ja korjauksen yhteydessä. Katsastuslain 23 §:n 3 momentin mukaan katsastus ja ajoneuvon kohdistuva muu toimenpide on kuitenkin erotettava ajallisesti ja muutoinkin selvästi toisistaan. Ajoneuvon korjaaminen kesken katsastusta on siten kielletty. Katsastaja ei kuitenkaan saa määräaikais- tai valvontakatsastaa ajoneuvoa, jonka korjaukseen tai huoltamiseen hän on osallistunut edellisen 12 kuukauden aikana tai ajoneuvon edellisen määräaikaiskatsastuksen jälkeen. Korjaukseen tai huoltamiseen osallistumisena ei pidetä osien, varusteiden, tarvikkeiden ja nesteiden myyntiä eikä ajoneuvon pesemistä, vahausta, tankkausta ja muuta nesteiden lisäämistä. Ajoneuvojen katsastustoiminnan laadunhallinnanjärjestelmistä ja katsastustoimi-paikoilla säilytettävistä asiakirjoista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (198/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan toimiluvan haltijan, jolla on katsastuksen lisäksi muuta ajoneuvoihin liittyvää toimintaa, on pidettävä henkilötasolle ulottuvia tallenteita tehdyistä huolto- ja korjaustoimenpiteistä. Tallenteet on säilytettävä vähintään neljä vuotta.

4.9 Tarvittava ohjelmisto

Katsastustoiminnan aloittaminen vaatii toimivat ohjelmistot, jotka ovat mielellään yksinkertaisia ja nopeita käyttää. Tällä hetkellä markkinoilla on ainakin yksi kokonaisvaltainen katsastus- ja toimistojärjestelmä Muster [13] joka tarjoaa muun muassa seuraavat ominaisuudet: katsastusaikojen varaus, nettiajanvaraus, katsastuksen vastaanoton hallinta, kassajärjestelmä, katsastuksen suorittaminen tabletilla tai PC:llä, katsastuspäätöksen tekeminen ja vienti ATJ:ään, rekisteröintitodistuksen ja tarkastuskortin automaattinen tulostus, aseman mittalaitteiden hallinta, tarjouskampanjoiden hallinta, Trafim vaatimusten mukainen vikaraportointi sekä laskutus.

Tätä järjestelmää käytetään internetselaimella, joten kaikki tieto tallentuu toimittajan tietoturvalliseen ja varmennettuun konesaliin. Näin pystytään myös varmistamaan oman päätteen tuhoutuessa tai rikkoontuessa se, että tiedot ovat tallessa. Ohjelmiston asennuksen vaatimuksena on Windows 7 -käyttöjärjestelmä.

5 Muut vaatimukset

5.1 Laatukäsikirja

Jokaisella katsastustoimipisteellä tulee olla ajan tasalla oleva laatukäsikirja, jolla voidaan osoittaa katsastustoiminnan laatu, sekä jossa on otettu huomioon katsastustoiminnalle säädetyt vaatimukset [14]. Toyota Airportin toimipisteeseen on tällä hetkellä sertifioitu ISO 14001, jonka auditoiminen katsastustoimintaan sopivaksi ISO 9001 -sertifikaatiksi olisi mahdollista.

Laatukäsikirjasta on löydyttävä ainakin seuraavat kohdat:

- katsastustoiminnan kuvaus
- katsastuksessa tarkastettavat kohteet
- katsastusten työmenetelmien kuvaus
- toimipaikan katsastuksia suorittavan henkilöstön koulutussuunnitelma
- selvitys siitä, miten toiminnan sisäinen laadunvarmistus on järjestetty
- ajoneuvon hyväksymis- ja hylkäämisperusteet
- ohje siitä, kuinka toimipaikan asiakaspalautteet käsitellään

- katsastustoiminnasta vastaavan henkilön, katsastuksia suorittavien henkilöiden sekä muun henkilöstön työtehtävien ja vastuualueiden määrittely
- selvitys siitä, kuinka katsastuksissa käytettävien laitteiden huolto on järjestetty ja miten mittaustulosten luotettavuus on varmistettu.

5.2 Tietosuoja

Katsastuksessa käytettävien toimitilojen ja laitteiden tulee olla sellaiset, että ajoneuvot voidaan katsastaa vaarantamatta kenenkään tietosuojaa. Toimitilojen tulee myös olla sellaiset, että rekisterikilpien, lomakkeiden ja asiakirjojen turvallinen säilyttäminen on mahdollista. [15.]

5.3 Yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin

Katsastustoimipaikalla tulee olla ajoneuvorekisteriin yhteydet, joilla katsastusta koskevat tiedot voidaan nopeasti ja luotettavasti merkitä ajoneuvoliikennerekisteriin.

5.4 Katsastustoimipaikalla säilytettävät asiakirjat ja muut tiedot

Katsastustoimipaikalla on säilytettävä ja ylläpidettävä ainakin seuraavat asiakirjat tai niiden jäljennökset:

- toimitilojen sekä katsastuslaitteiden vuokra- ja käyttöoikeussopimukset
- katsastuksiin käytettävien laitteiden huoltosopimukset sekä huolto- ja tarkastuspöytäkirjat
- lakisääteisten tarkastuksien pöytäkirjat
- todistukset tai jäljennökset henkilöstön perus- ja jatkokoulutuksesta
- luettelo annetuista valmistenumeroista

- luettelo määräaikais- ja valvontatarkastuksessa ajokieltoon määrättyjen ajoneuvojen ajokiellon osoittamiseen käytetyistä tarroista
- luettelo toimipaikan ulkopuolella suoritetuista katsastuksista [15.]

6 Katsastushenkilöstön koulutus ja ammattitaito

Katsastajan ammattipätevyyteen kouluttautuminen on uuden lain myötä varmasti monien mielestä kevyempää kuin ennen. Tämä ei muuta sitä, että tehtävässä työskentelevä toimii ajoneuvotekniikan asiantuntijana sekä tarkastaa ajoneuvon vaatimustenmukaisuuden ja liikenneturvallisuuden. Ajoneuvon on oltava ominaisuuksiltaan, kunnoltaan, varusteiltaan sekä rakenteeltaan liikenteeseen soveltuva. Ajoneuvon materiaali, ulkomuoto, rakenne tai varusteet eivät saa aiheuttaa vaaraa. Lisäksi ajoneuvon on oltava muilta ominaisuuksiltaan turvallinen sekä ajoneuvoa koskevien määräysten mukainen. [16.]

6.1 Ammattitaitovaatimukset

Suomessa katsastuslalle pyrkivällä täytyy olla seuraavat perusvaatimukset koulutuksen osalta suoritettuna: auto- tai konetekniikan insinööri, tekniikko tai kolmannen vuoden insinööriopiskelija. Opiskelijan kohdalla lisäksi edellytetään, että kaikki autoteknilliset opinnot on hyväksytysti suoritettu. Autotekniikaninsinööriltä tai teknikolta vaaditaan lisäksi kuuden kuukauden työkokemus autoalan korjaamotoiminnasta, vahinkotarkastuksesta, suunnittelu- tai opetustyöstä. Konetekniikan tai muun tekniikanalan insinööriltä puolestaan vaaditaan 30 opintopistettä ajoneuvotekniikkaa sekä 12 kuukauden työkokemus. Myös ammattikoulun autolinjan perustutkinnon suorittaminen katsotaan työkokemukseksi.

Uuden katsastuslain myötä insinöörin- tai tekniikon koulutus ei enää ole välttämätön. Perusvaatimukset täyttyvät, jos hakija on suorittanut ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon, ja hänellä on lisäksi kolmen vuoden korjaamo- tai vastaava työkokemus. [17.]

6.2 Katsastajan koulutus

Määräaikaiskatsastuskoulutuksia järjestävät esimerkiksi katsastusasemat, ammattikorkeakoulut sekä YKL (Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry). Määräaikaiskatsastuskoulutuksen pääsyvaatimukset on käsitelty edellisessä luvussa, ja koulutuksen kesto on vähintään 35 oppituntia lähi- ja etäopetusta, josta enintään puolet saa olla etäopetusta. Koulutuksen aikana käsitellään perustiedot katsastukseen liittyvistä säädöksistä, katsastajan työhön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä katsastusjärjestelmistä. Koulutusjaksoon liittyy lisäksi vähintään kaksi viikkoa käytännön työharjoittelua, joka on suoritettava ohjattuna harjoitteluna katsastustoimipaikalla. Määräaikaiskatsastuskoulutuksen hyväksytysti suorittamiseen kuuluu Liikenteen Turvallisuusviraston järjestämä loppukoe, joka sisältää kirjallisen osuuden ja käytännön osuuden. Kokeisiin käytettävät ajat eivät sisälly vähimmäistuntimäärään. Kokeet tulee järjestää niin, että niiden perusteella voidaan selvittää hallitseeko kokeeseen osallistuja koulutuksen opetusaiheet. Koulutuksen hinnat vaihtelevat. A-katsastuksen järjestämä kevyiden ajoneuvojen määräaikaiskatsastajan koulutus maksaa noin 6000 euroa + alv. [18]- YKL:n vastaava koulutus maksaa 4555 euroa + alv. [19], joten koulutukset ovat yksityishenkilölle kalliita. Lopuksi Liikenteen Turvallisuusvirasto antaa todistuksen hyväksytysti suoritusta kokeesta [20].

Vastaavan katsastajan pohjakoulutus on sama kuin katsastajalla, minkä lisäksi vastaavalla katsastajalla tulee olla riittävä käytännön kokemus katsastustoiminnasta. Kevyiden ajoneuvojen määräaikaishäly- ja valvontakatsastuksen vastuuhenkilöltä edellytetään vähintään kuuden kuukauden monipuolista käytännön kokemusta katsastuksista ja niihin liittyvistä tarkastuksista. Lisäksi kokemusta täytyy olla yhteensä vähintään 2000 kevyen ajoneuvon määräaikaishäly- ja valvontakatsastuksen suorittamista. [21.]

6.2.1 Kevyen kaluston koulutusjakso

Kevyen kaluston opetusaiheita koulutusjakson aikana ovat ainakin seuraavat:

- kevyiden ajoneuvojen määräaikaishäly- ja valvontakatsastusta koskevat säännökset, määräykset ja ohjeet
- tarkastuskohteet määräaikaishäly- ja valvontakatsastuksessa ja vikojen arviointi

- työmenetelmät
- kevyiden ajoneuvojen teknisten varusteiden tarkoitus ja toiminta
- pakokaasu- ja jarrumittaukset sekä heilahduksenvaimentimien testaus
- kevyiden ajoneuvojen rakennemuutokset ja verotus
- aktiivisten ja passiivisten turvajärjestelmien tarkoitus ja toiminta
- ajoneuvoliikennerekisteri ja sen käyttö.

6.2.2 Raskaan kaluston koulutusjakso

Raskaan kaluston opetusaiheita koulutusjakson aikana ovat ainakin seuraavat:

- raskaiden ajoneuvojen määräaikaikatsastusta koskevat säännökset, määräykset ja ohjeet
- tarkastuskohteet määräaikaikatsastuksessa ja vikojen arviointi
- työmenetelmät
- raskaiden ajoneuvojen teknisten varusteiden tarkoitus ja toiminta
- pakokaasu-, nopeudenrajoitin- ja jarrumittaukset sekä niihin liittyvät asiakirjat
- aktiivisten ja passiivisten turvajärjestelmien tarkoitus ja toiminta
- ajoneuvojen ja ajoneuvoyhdistelmien mitat ja massat
- ajoneuvojen päällirakenteet ja niiden kiinnitys
- raskaiden ajoneuvojen rakennemuutokset ja verotus

- ajoneuvoliikennerekisteri ja sen käyttö.

6.2.3 Määräaikaiskatsastuskoulutuksen täydennyskoulutus

Ylläpitääkseen ammattitaitoa ja säilyttääkseen oikeudet määräaikaiskatsastuksien suorittamiseen on katsastustoiminnasta vastaavan henkilön sekä katsastajien osallistuttava täydennyskoulutukseen vähintään kerran kalenterivuodessa. Näissä koulutuksissa käydään läpi määräyksiä, uusia säännöksiä, ohjeita, työmenetelmiä, uutta tekniikkaa sekä muita ajankohtaisia aiheita. Täydennyskoulutuksen tulee kestää vähintään seitsemän tuntia lähi- ja etäopetusta. [17.]

7 Muutokset korjaamolla

7.1 Henkilökunnan koulutus

Katsastustoimintaa aloittaessa olisi järkevää hoitaa toiminta kahdella katsastajalla. Katsastustoiminnasta vastaava henkilö jouduttaisiin palkkaamaan yrityksen ulkopuolelta uutena työntekijänä ja katsastajaksi voitaisiin kouluttaa mekaanikoista tai työnjohdosta kuka tahansa. Huomioon otettava asia on myös sairaus- ja muiden lomien mahdollinen sijainen, joten tässä tapauksessa olisi kannattavaa kouluttaa yksi henkilö lisää. Kaikilla työnjohtajilla sekä mekaanikoilla täytyvät tarvittavat koulutusvaatimukset sekä työkokemus. Mekaanikkojen kohdalla täytyy ottaa huomioon se, että sama mekaanikko ei saa katsastaa ja huoltaa samaa autoa vuoden sisällä. Näin ollen olisi järkevämpää ja helpompaa seurata huolto- ja katsastushistoriaa, jos katsastajaksi palkattaisiin yksi työnjohtajista tai täysin ulkopuolinen henkilö. Huollon työnjohtajana toimiva henkilö voi ottaa vastaan sekä huoltoon että katsastukseen saapuvia ajoneuvoja, jos hän ei osallistu ajoneuvon huoltotoimenpiteisiin. Huollon työnjohtaja voi kuitenkin osallistua ajoneuvon katsastukseen tai toimia itse katsastajana koulutusvaatimuksien täytyessä. [21.] Koulutusvaatimuksia ja muita asioita käsiteltiin aiemmin luvuissa 6.1 ja 6.2.

7.2 Laitteisto ja välineet

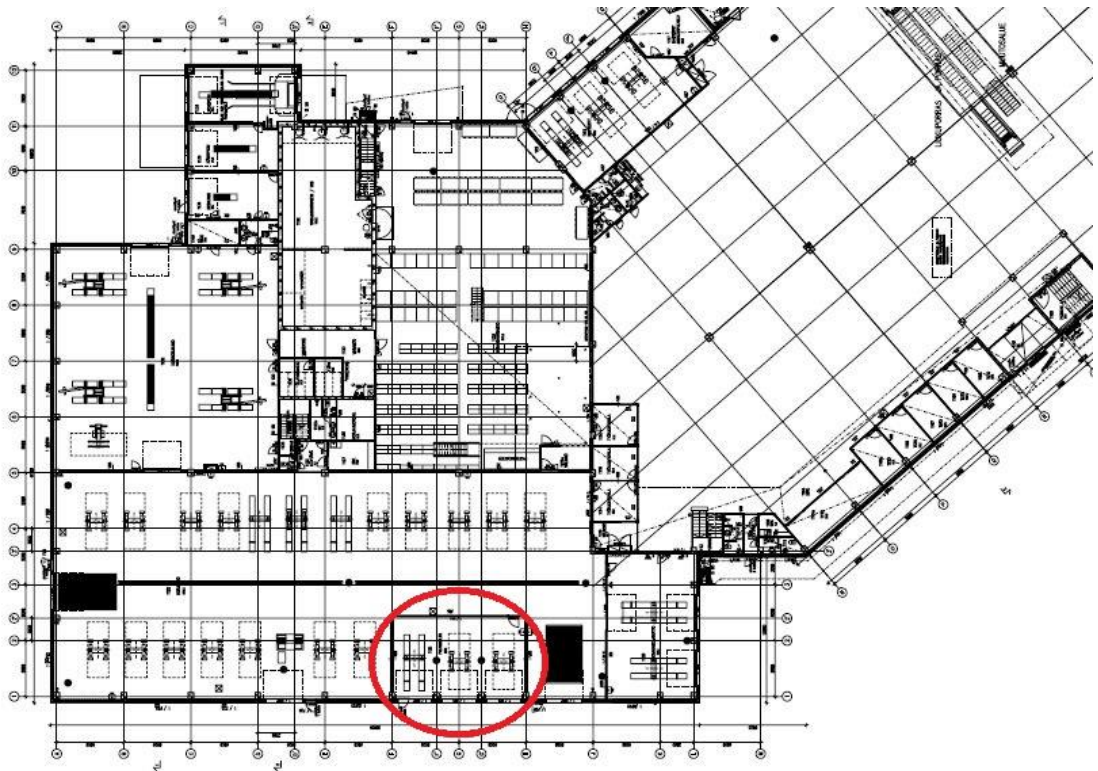
Seuraava katsaus korjaamon työvälineistä tehtiin työnjohtajien Kristian Rehnforsin ja Jaakko Vähäsarjan avustuksella. Katsastustoiminnan aloittamiseen jouduttaisiin hankkimaan seuraavat välineet ja laitteet: VW Transporterin kevennyspalat ja kevennysraudat, VW Kuplan pallonivelten välyksien tarkastusrauta, Saab 900:n etuakselin kevennysrauta, Peugeotin korotuspala 135 mm, Fiat korotuspala 185 mm. Näiden autojen erikoistarkastusvälineiden lisäksi jouduttaisiin hankkimaan tarkastuspeili (halkaisija 55 mm.), rullamitta (10 m), kuonahakku, asennusrauta (480 mm), alumiininen vääntörauta (680 mm), jarrulevyymitta, luksimittari, desibelimittari sekä digikamera. Uuden katsastuslain myötä myös pakolliseksi tulleet poljinvoimamittari, hidastuvuusmittari ja renkaan urasyvyysmittari olisivat myös hankintalistalla.

Näiden lisäksi jokaiseen katsastustoimintaan käytettävään nostimeen tulee myös hankkia välystentarkistuslaite sekä keventimet. Akselimassan vaaka ei ole pakollinen hankinta, jos toimipisteessä suoritetaan ainoastaan määräaikaiskatsastuksia.

7.3 Toimitilat ja muutokset korjaamolla

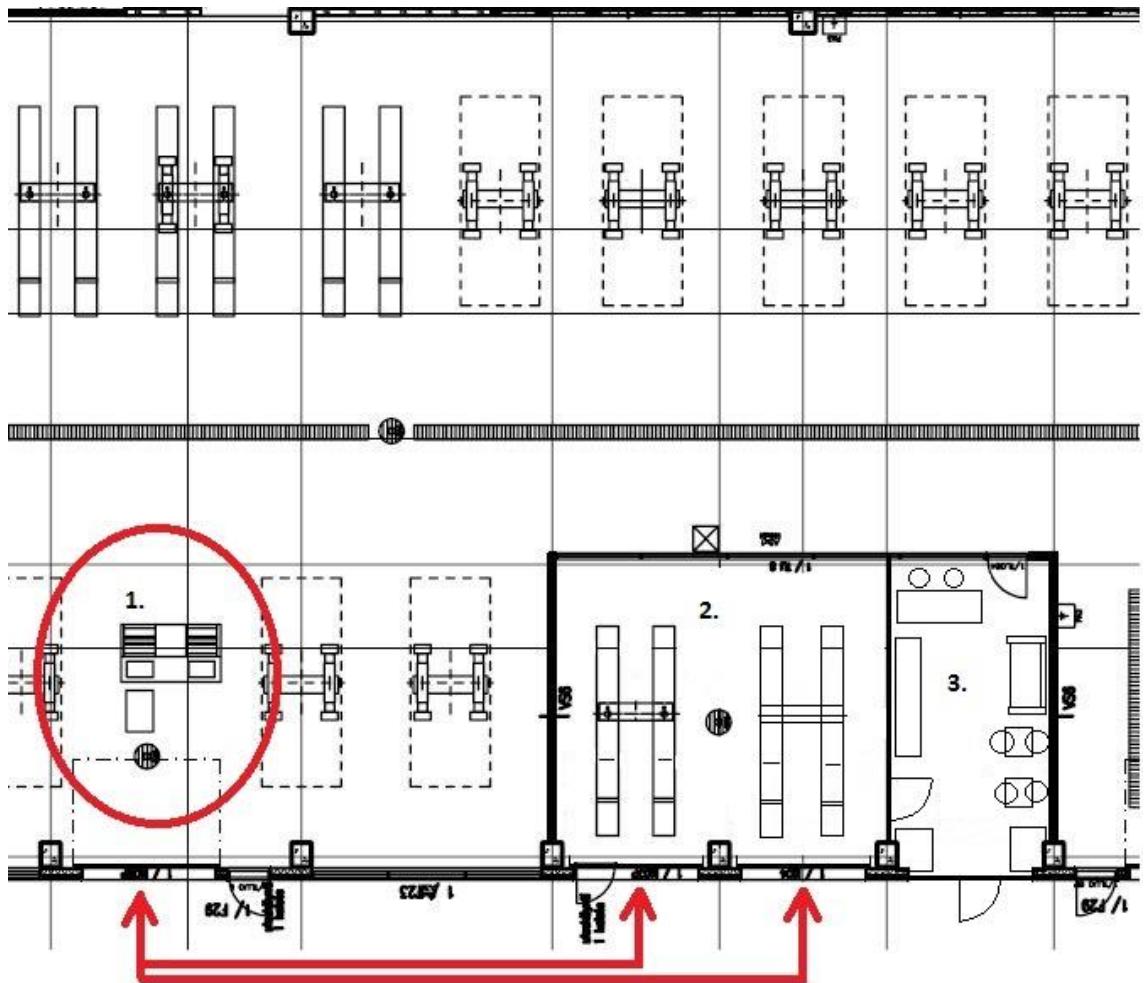
Toiminnan aloittamiseen korjaamolla olisi kaksi erilaista toteutustapaa. Seuraavassa esitellään ensimmäinen vaihtoehto; toisen pikahuoltohallin tilojen muuttaminen sopiviksi katsastustoiminnalle. Lisäksi samoihin tiloihin tulisi töidenvastaanotto sekä asiakkaille odotustilat.

Kuvassa 2 punaisella ympyröity alue on tämänhetkinen pikahuollon toinen halli, joka on eristetty korjaamosta väliseinillä, ja sijaintinsa puolesta tämä olisi katsastustoiminnan aloittamiseen mielestäni sopivin tila kiinteistössä. Tällä hetkellä pikahuoltohallissa on kolme nosturia, joista poistamalla yksi saataisiin tilat töiden vastaanottoon sekä odotustilat asiakkaille. Vaikka tila kuuluu korjaamon kanssa samaan kiinteistöön, asiakkaille ei tule sellaista tunnetta, että ajoneuvo katsastettaisiin samassa tilassa kuin missä suoritetaan huoltoja. Uuden katsastuslain myötä monella asiakkaalla on varmasti ennakkoluuloja juuri tästä tilanteesta, ja eristämällä katsastustilat korjaamosta välttyttäisiin näiltä ennakkoluuloilta ja tätä kautta saavutettaisiin myös korkeampi asiakastyytyväisyys.

Kuva 2. Toyota Airportin pohjapiirustus

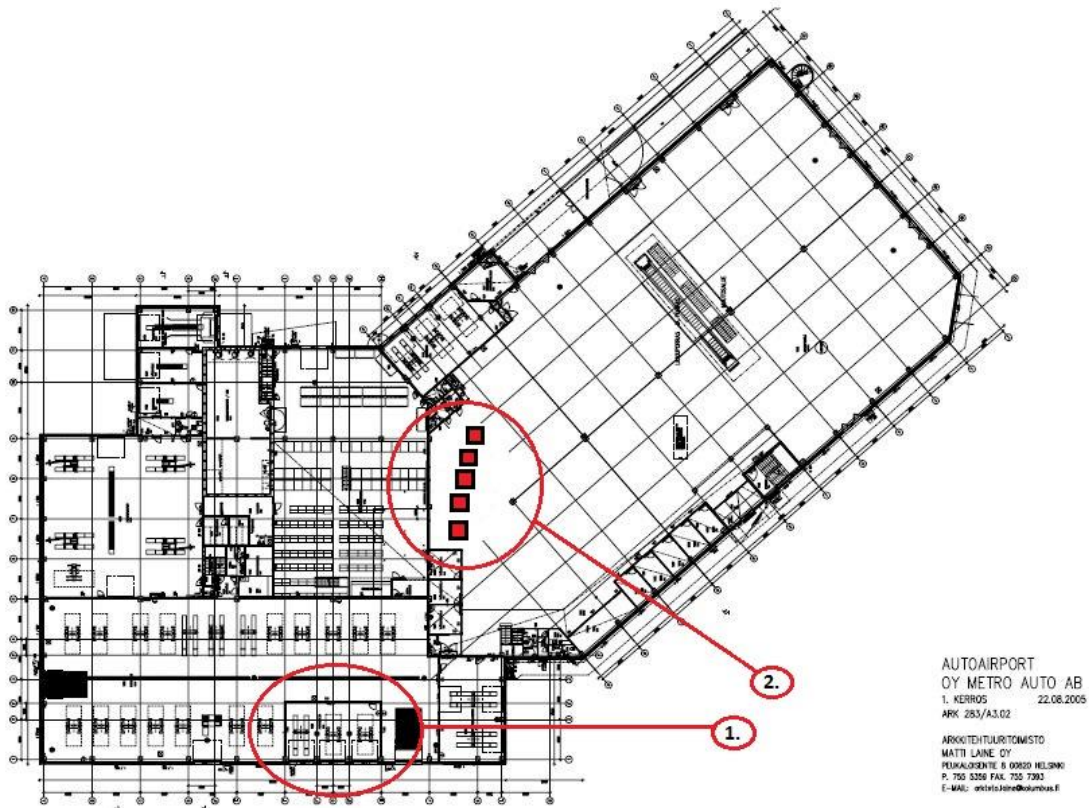
Kuvassa 3 on suurennos pohjakuvasta, johon on kuvitteellisesti muokattu pikahuoltohallia. Numerolla 1 on merkitty korjaamon puolella sijaitseva jarrudynamometri sekä heilahduksenvaimennintesteri, ja numerolla 2 on merkitty toimitilat katsastuksen loppuunsaattamiseksi. Katsastushallissa olisi kahdelle ajoneuvolle tilat ja tarvittavat laitteet. Numerolla 3 on merkitty töiden vastaanotto sekä asiakkaiden odotustilat. Katsastustoimenpide alkaisi ajamalla ajoneuvo jarrudynamometrille, minkä jälkeen ajoneuvo ajetaan sisään katsastushalliin, jossa loput tarkastukset ja toimenpiteet suoritetaan.

Kuva 3. Suurennos pohjapiirustuksesta

Toinen tapa toteuttaa katsastustoiminnan aloitus korjaamolla koskisi myös pikahuoltohallin muuttamista katsastukseen sopiviksi tiloiksi, mutta asiakastilat ja töiden vastaanotto sijaitsisivat samassa tilassa huollonasiakkaiden kanssa.

Kuvassa 4 numerolla 1 on merkitty pikahuollon toinen halli, josta tulisi katsastushalli. Siirtämällä asiakastilat ja töiden vastaanotto huollon puolelle saataisiin vapautettua lisätilaa katsastustoimintaan. Numerolla 2 on merkitty nykyinen töiden vastaanotto ja varaosamyynti sekä rent -palvelut. Katsastusasiakkaiden vastaanotto olisi samassa tilassa, kuitenkin omalla vastaanottotiskillä. Asiakkaiden odotustilat olisivat myös näin ollen samassa huollon asiakkaiden kanssa. Tarkkaa sijaintia on vielä mahdotonta merkitä kuvaan, koska kiinteistössä alkoi juuri (helmikuu 2015) mittavat muutostyöt.

Kuva 4. Pohjakuva Toyota Airport

7.4 Kustannukset

Suurimmat kustannukset vuositasolla tulevat selkeästi henkilökunnan palkkakustannuksista. Ensimmäisenä vuonna kuluja lisäävät myös laite-, ohjelmisto- ja työkalukustannukset sekä henkilökunnan koulutus. Ensimmäisen vuoden menoja kasvattaisi myös korjaamalla tehtävät muutostyöt. Ohjelmistoksi tässä suunnitelmassa valikoitui

Muster, jonka hinta muodostuu käyttöönotosta, asennuksesta sekä koulutuksesta. Käyttöönotto sisältää aseman esitietojen määrittämisen järjestelmään, sekä asennus- ja koulutuspäivän asiakkaan tiloissa. Ohjelmiston kuukausimaksu sisältää kaikki käyttö- ja tukipalvelut sekä option nettiajanvarausominaisuuden käyttöön. [22.] Katsastustoiminnassa tarvittavien laitteiden hinnat sisältävät asennuksen ja rahat. Suurimmat laiteinvestoinnit olisivat kahdelle nostimelle asennettavat välilyöntitarkastuslaitteet. Muut pienemmät tarvikkeet sisältävät kaikki tarvittavat työkalut, testerit ja mittarit mitä katsastukseen vaaditaan. [23.] Maksut Trafille sisältävät kaikki hakemus- ja aloitustarkastuskulut. Koulutuskulut on laskettu yhden koulutettavan mukaan. Palkat ja henkilöstökulut sisältävät kahden katsastajan palkan, kerrottuna muilla henkilöstökuluilla. (2500 €/kk. x 1.7) Laatukäsikirja sisältää ISO 9001-auditoinnin katsastustoiminnalle [24]. Korjaamon muutostöistä esimerkissä on pelkkä arvio kustannuksista, mutta uskon että tämä ei tulisi ylittymään. Arvioidut kustannukset on koottu taulukkoon 1. Kaikkiin hintoihin sisältyy alv (24 %).

Taulukko 1. Kustannusarviot ensimmäiseltä ja toiselta vuodelta

Toiminnan aloitus kustannukset 1.vuosi		Kiinteät kustannukset 2. vuosi	
Laitteet + asennus + rahti	4 320 €	Palkat + henkilöstökulut	102 000 €
Muut pienemmät tarvikkeet	2 644 €	Täydennys koulutukset	840 €
Maksut Trafille	1 500 €	Auditointi	1 200 €
Koulutus	5 648 €	Trafi	3,60€/auto
Palkat ja henkilöstökulut	102 000 €	Laitehuolto / tarkastukset	900 €
Laatukäsikirja	2 000 €	Ohjelmistot	3 540 €
Ohjelmat + kk-maksut	4 825 €		
Muutostyöt korjaamolla	12 000 €		
Yhteensä	134 937 €		108 480 €
Valvontamaksu Trafi 3,60 €/ ajoneuvo			+Trafi

7.5 Kannattavuus

Taulukosta 2 pystytään tarkastelemaan katsastustoiminnan kannattavuutta. Tästä nähdään helposti, että ensimmäisenä vuonna päivässä täytyisi katsastaa 18 ajoneuvoa, jotta toiminta olisi kannattavaa. Jos palveluksessa olisi kaksi katsastajaa, täytyisi molempien katsastaa päivässä 9 ajoneuvoa. Ajoneuvon katsastukseen kuluu keskimäärin aikaa noin 30 minuuttia, joten ajan puitteissa tämä olisi mahdollista.

Taulukko 2. Ensimmäisen vuoden kannattavuuslaskelma

Ensimmäinen vuosi					
Autoa/päivä	Autoa/vuosi	Yhteensä €	Valvontamaksu €	Kiint.kulut €	Tulos €
10	2420	84700	8712	134937	-58949
12	2904	101640	10454,4	134937	-43751,4
14	3388	118580	12196,8	134937	-28553,8
16	3872	135520	13939,2	134937	-13356,2
18	4356	152460	15681,6	134937	1841,4
20	4840	169400	17424	134937	17039

Taulukosta 3 nähdään että toisena vuotena katsastustoiminta olisi jo huomattavasti kannattavampaa, toiminnan kannattavuuteen vaadittaisiin 15 ajoneuvon katsastus päivässä. Tämä olisi huomattavasti helpompi saavuttaa kuin ensimmäisen vuoden katsastusmäärä.

Taulukko 3. Toisen vuoden kannattavuuslaskelma

Toinen vuosi					
Autoa/päivä	Autoa/vuosi	Yhteensä €	Valvontamaksu €	Kiint.kulut €	Tulos €
10	2420	84700	8712	108480	-32492
11	2662	93170	9583,2	108480	-24893
12	2904	101640	10454,4	108480	-17294,4
13	3146	110110	11325,6	108480	-9695,6
14	3388	118580	12196,8	108480	-2096,8
15	3630	127050	13068	108480	5502
16	3872	135520	13939,2	108480	13100,8

Johtuen suurista kustannuksista sekä kustannusten kuolettamiseen vaadittavien katsastuksien korkeasta määrästä katsastustoiminnan aloittaminen korjaamalla ei todennäköisesti olisi taloudellisesti kannattavaa. Asiakastyytyväisyyden parantamisen sekä kehittämisen kannalta tilanne on tietysti toinen, mikä selvisi asiakkaille järjestetystä kyselystä. Asiakaskyselyä tarkastellaan luvussa 8.

Korjaamon asiakkailla on tälläkin hetkellä mahdollisuus saada katsastuspalvelut huollon yhteydessä. Yhteistyökumppanina tilanteessa toimii lähitöllä sijaitseva yksityinen katsastusasema, jonka kanssa korjaamalla on kiinteät sopimushinnat. Asiakkaalle tämä hinta on mielestäni kohtuuttoman suuri verrattuna siihen, että asiakas käyttäisi ajoneuvon itse katsastuksessa. Luultavasti asiakkaat käyttäisivät tätä palvelua enemmän, jos kustannukset olisivat pienemmät. Nykyisillä hinnoilla katsastus maksaa asiakkaalle noin 40 euroa enemmän, jos palvelu tulee korjaamon kautta. Taloudellisesti tämä on tietysti korjaamolle kannattavaa ja riskitöntä toimintaa.

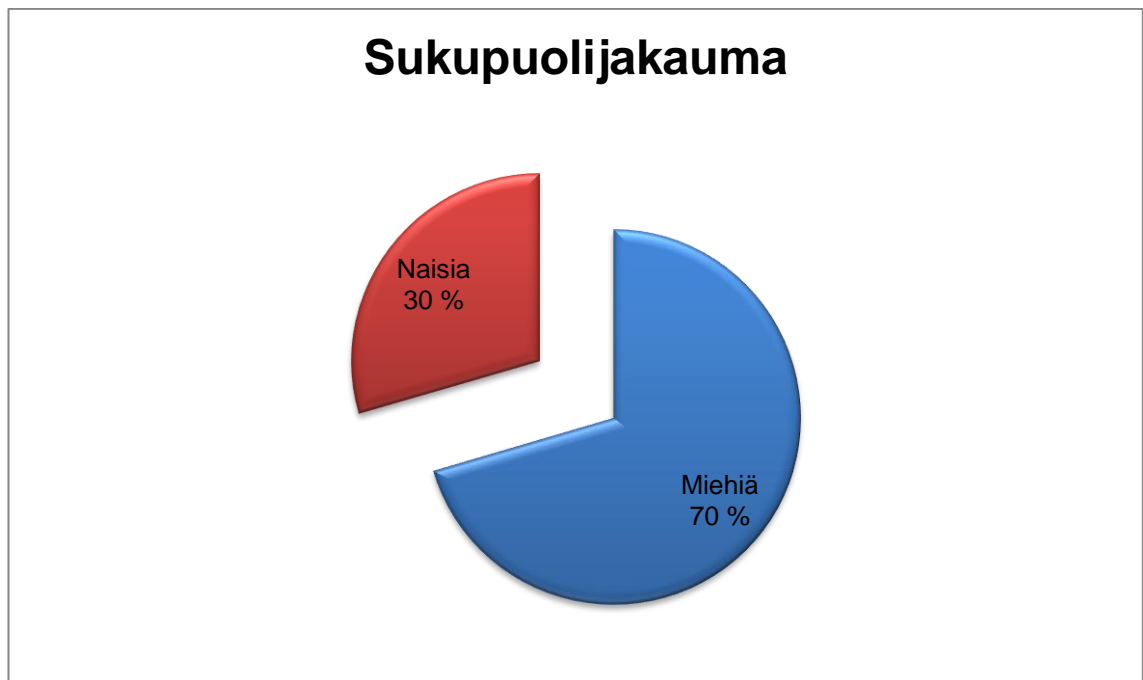
8 Asiakaskysely

Asiakaskysely järjestettiin Toyota Airportissa marras- ja joulukuun aikana 2014. Kyselyyn osallistui 105 sattumanvaraisesti valittua huollon asiakasta, ja vastaaminen tapahtui joko autoa luovuttaessa huollon tiskillä tai odotustilassa. Kyselyyn vastattiin nimettömästi lomakkeella ja se oli täysin vapaaehtoista. [Liite 1,] Tämän kyselyn tarkoituksena oli selvittää asiakkaiden halukkuutta käyttää katsastuspalvelua, mikäli sellainen olisi käytettävissä.

Kyselyn vastauksien perusteella pystytään myös hieman tarkastelemaan Toyota -huollon asiakasryhmiä.

8.1 Asiakaskyselyn sukupuolijakauma

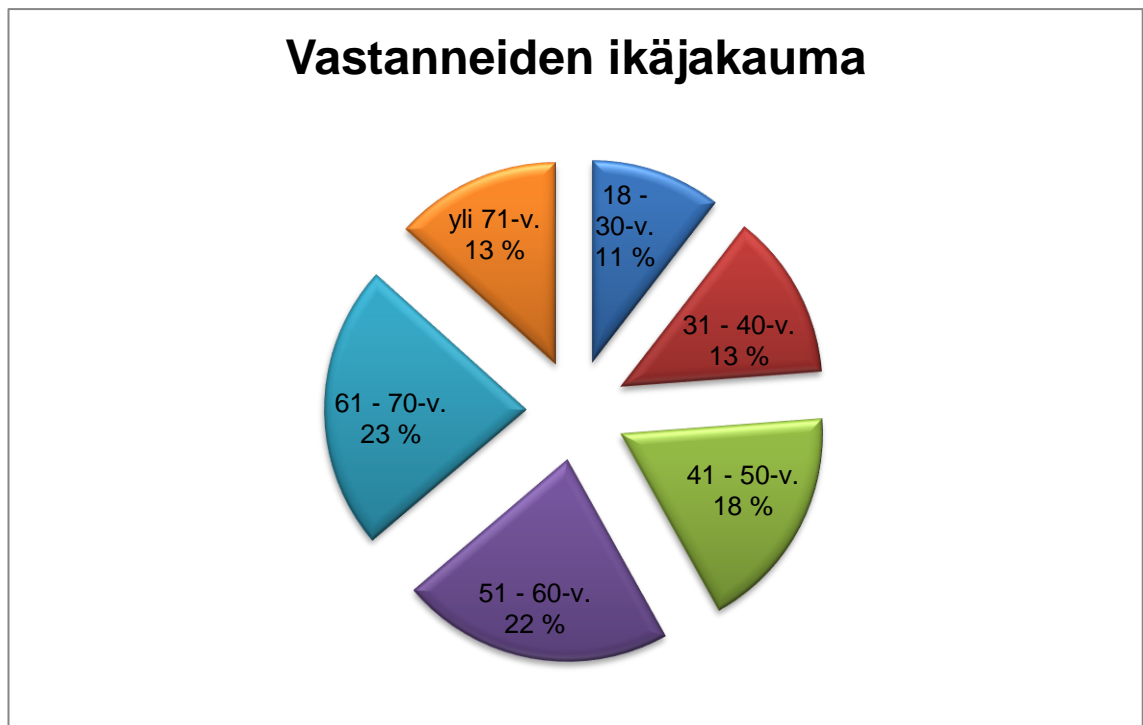
Kyselyyn osallistui ja vastasi 105 asiakasta, joista naisia oli 31 ja miehiä 74 kappaletta. Kuvassa 5 sukupuolijakauma on esitetty prosentteina. Asiakaskyselyn perusteella mielestäni ei selviä todellinen asiakkaiden sukupuolijakauma, koska kyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista.

Kuva 5. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma.

8.2 Vastanneiden ikäjakauma

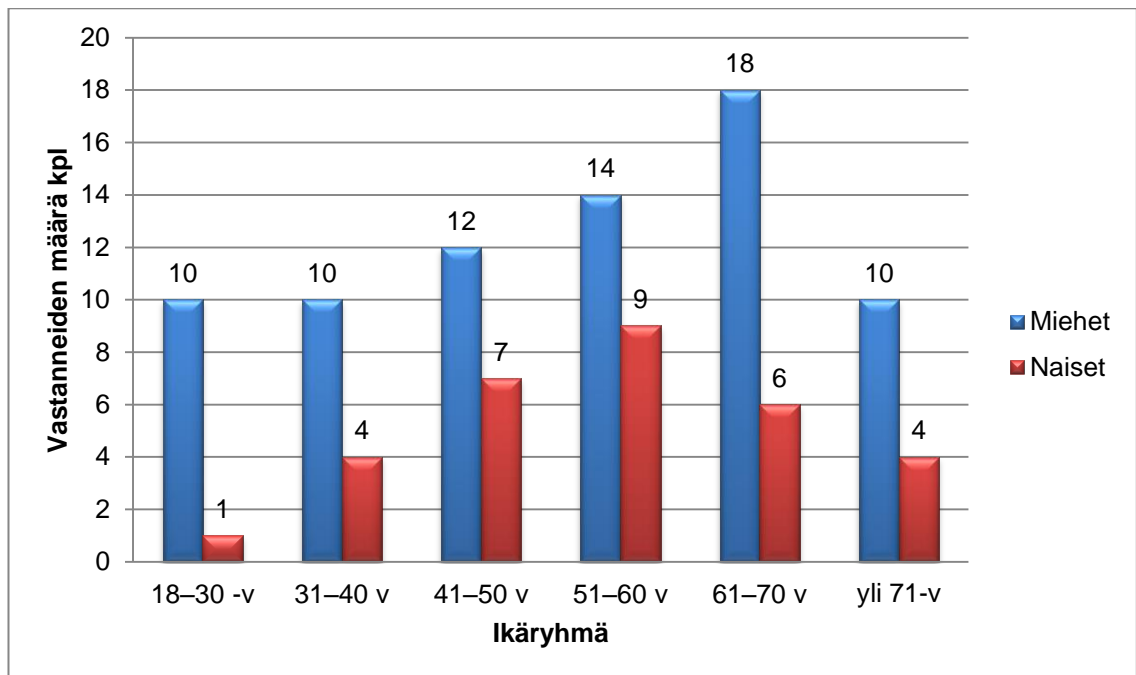
Kuvasta 6 nähdään kaikkien vastanneiden ikäjakauma, tässä kuvassa asiakkaita ei ole eritelty sukupuolen mukaan. Tämän perusteella on helppo analysoida Toyota -huollon asiakkaiden ikäryhmittymää. Kuvasta selviää, että suurin huollon asiakkaiden ikäryhmä on 61–70 -vuotiaat. Seuraavaksi suurin ryhmä on 51–60 -vuotiaat, mikä kertoo merkiskollisuudesta ja kokemuksiin perustuvasta luottamuksesta merkkiä kohtaan. Toyotalla on vahvat juuret Suomen autoilun historiassa, ja merkki on aina mielletty luotettavaksi ja vähävikaiseksi autoksi. Nykyhetken mallistosta ihmisillä on ehkä mielikuva, että merkki on hieman varttuneemmille asiakasryhmille suunnattu. Vastaavasti pienin ryhmä on 18–30 -vuotiaat, mikä selittyy mielestäni juuri tästä vääristyneestä mielikuvasta. Seuraavassa kuvassa on eroteltuna vastaukset sukupuolenkin mukaisesti.

Kuva 6. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Kuvasta 7 nähdään helposti sukupuolijakauma kyselyyn vastanneista. Siniset pylväät edustavat miehiä, ja punaiset vastaavasti naisia. Pylvään päällä oleva luku kertoo vastauksien kappalemäärään, ja taulukon alareunassa on ikäryhmät. Tästä kuvasta on yksinkertaista päätellä, että esimerkiksi nuoria naisia on huollon asiakkaina ilmeisen vähän, kyselyyn vastanneistakin vain yksi kappale. Tämä kertoo siitä, että merkinä Toyota ei houkuttele nuoria naiskuljettajia, tai he vain ajavat niin pieniä määriä, ettei huololle ole tarvetta. Vastaavasti saman ikäryhmän miehiä on jo prosentuaalisesti huomattavasti enemmän, kymmenen kappaletta.

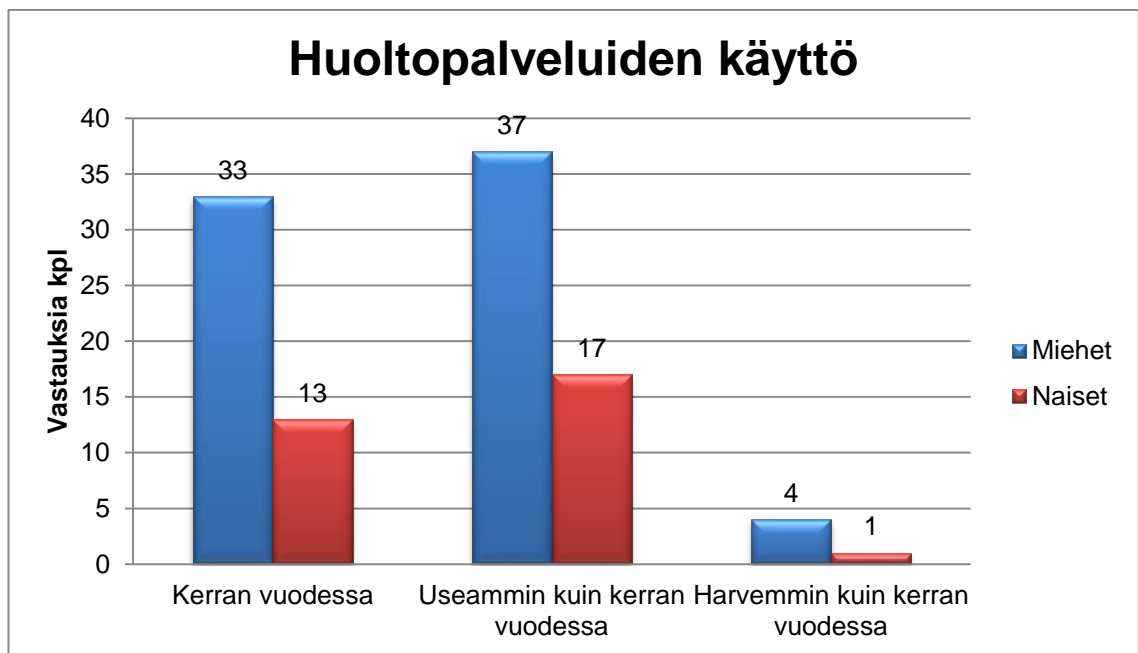
Kuten myös edellisestä, käy myös tästä kuvasta selväksi suurin ikäryhmä asiakkaista. 61–70 -vuotiaat miehet ovat selvä enemmistö myös sukupuolen perusteella jaoteltaessa.

Kuva 7. Vastaukset jaoteltu sukupuolen mukaan

8.3 Huoltopalveluiden käyttö

Kuvasta 8 nähdään selkeästi sukupuolien erot. Miehistä 37 kyselyyn vastannutta käyttää Toyota -huoltopalveluita useammin kuin kerran vuodessa. Kyselyyn vastanneita naisia tässä ryhmässä oli 17 kappaletta. Kuvien perusteella on helppo päätellä, että valtaosa kyselyyn osallistuneista käyttää vähintään kerran vuodessa palvelua, mikä kertoo mielestäni siitä, että heidän käytössään on uudempi ajoneuvo. Toyotan huolto-ohjelmassa ajoneuvon huoltoväli on 15 000 kilometriä tai yksi vuosi. Poikkeuksena ovat pakettiautot ja uudet diesel -käyttöiset ajoneuvot, joilla tämä huoltoväli on yksi vuosi tai 20 000 kilometriä.

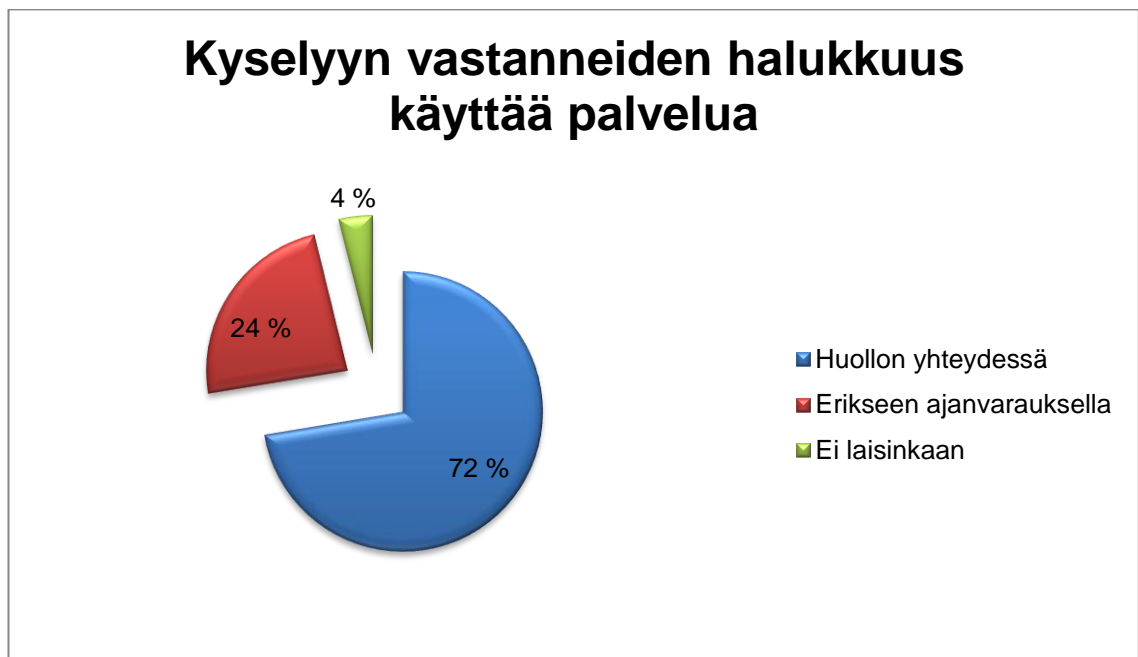

Kuva 8. Kuvassa huoltopalveluiden käyttö jaettuna sukupuolittain

8.4 Katsastuspalvelun käyttö

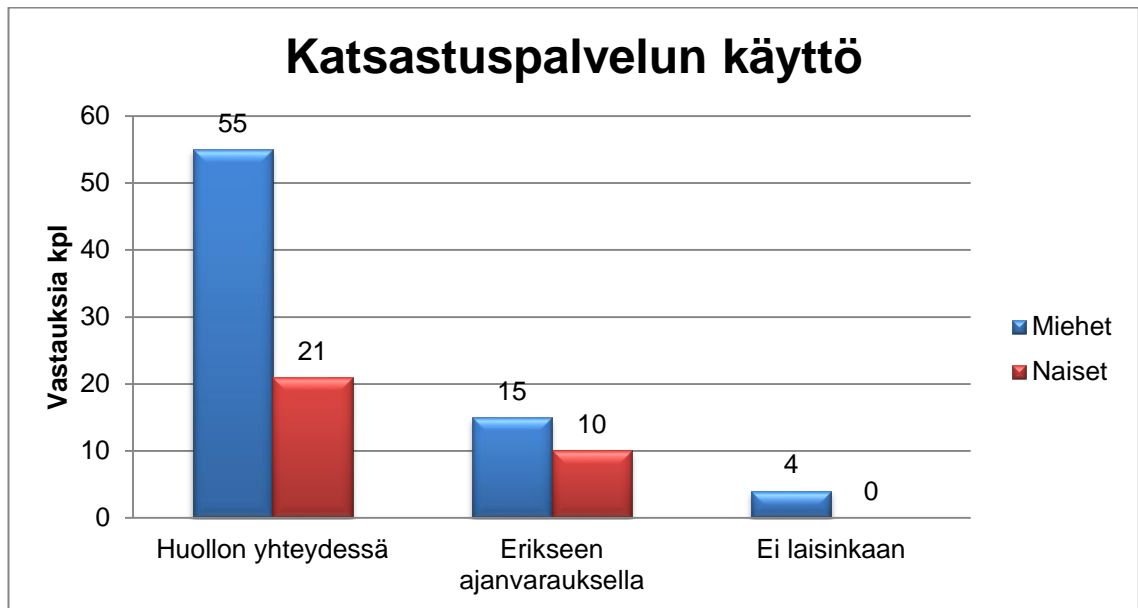
Lomakkeella haluttiin myös selvittää asiakkaiden halukkuutta käyttää katsastuspalvelua, jos sellainen olisi saatavilla. Kuvasta 9 selviää, että 96 prosenttia käyttäisi palvelua joko huollon yhteydessä tai erikseen ajanvarauksella. Ainoastaan 4 prosenttia vastanneista ei käyttäisi palvelua laisinkaan. Todennäköisesti nämä 4 prosenttia oli jossain määrin tyytymättömiä saamaansa palveluun.

Vastanneista 72 prosenttia käyttäisi palvelua huollon yhteydessä, mikä olisikin todella vaivaton tapa saada ajoneuvo yhdellä käynnillä sekä katsastettua että huollettua. Toki tämä on mahdollista jo tänäkin päivänä, tosin sillä erotuksella että, ajoneuvo katsastetaan muualla kuin Toyota Airportin toimipisteessä. Palvelun hinta katsastuksessa käytölle sekä katsastusasemalle menevä maksu on noin 100 euroa. Aloittamalla katsastustoiminta korjaamolla tämä hinta saataisiin vähintäänkin puolitettua.

Kuva 9. Kyselyyn osallistuneiden halukkuus käyttää kyseistä palvelua

Kuvassa 10 on sukupuolittain eriteltynä palvelun käytön halukkuus. Tässä kuvassa prosenttien sijaan on käytetty vastauksien kappalemäärää. Miehistä 55 kappaletta on sitä mieltä, että käyttäisi katsastuspalvelua huollonyhteydessä, ja samaa palvelua naisista käyttäisi 21 kyselyyn vastannutta. 15 miestä puolestaan käyttäisi palvelua erikseen ajanvarauksella ja 10 naista oli samaa mieltä. Ainoastaan 4 miestä ei käyttäisi palvelua laisinkaan, ja naisia ei tässä ryhmässä ollut yhtäkään.

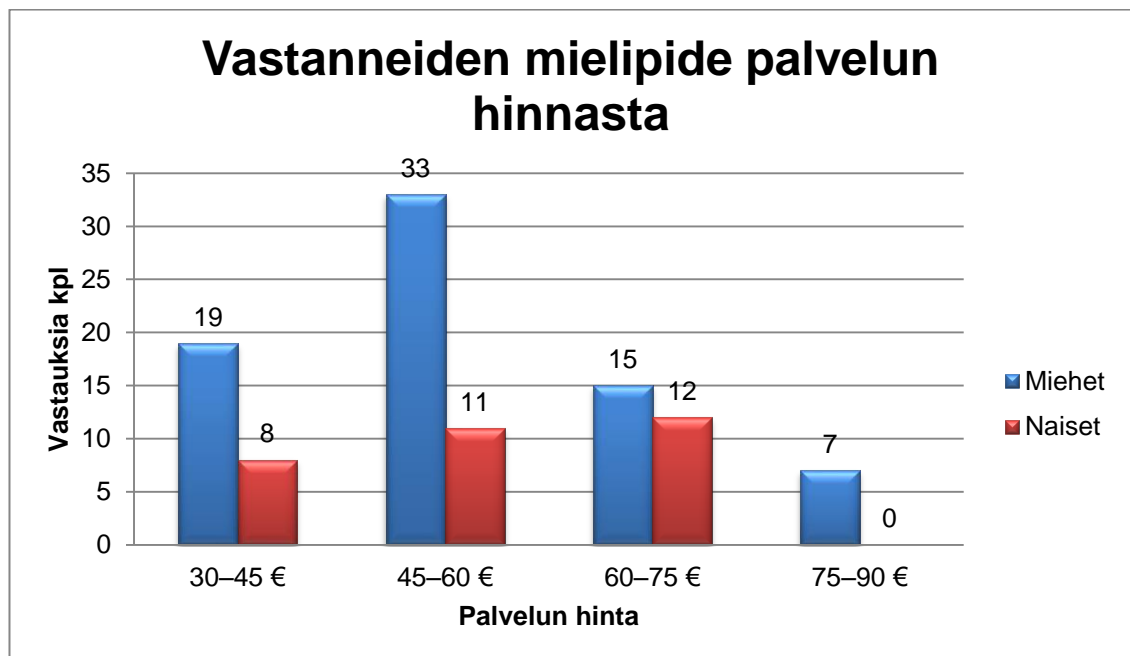

Kuva 10. Palvelun käyttö sukupuolittain

8.5 Asiakkaiden mielipide palvelun hinnasta

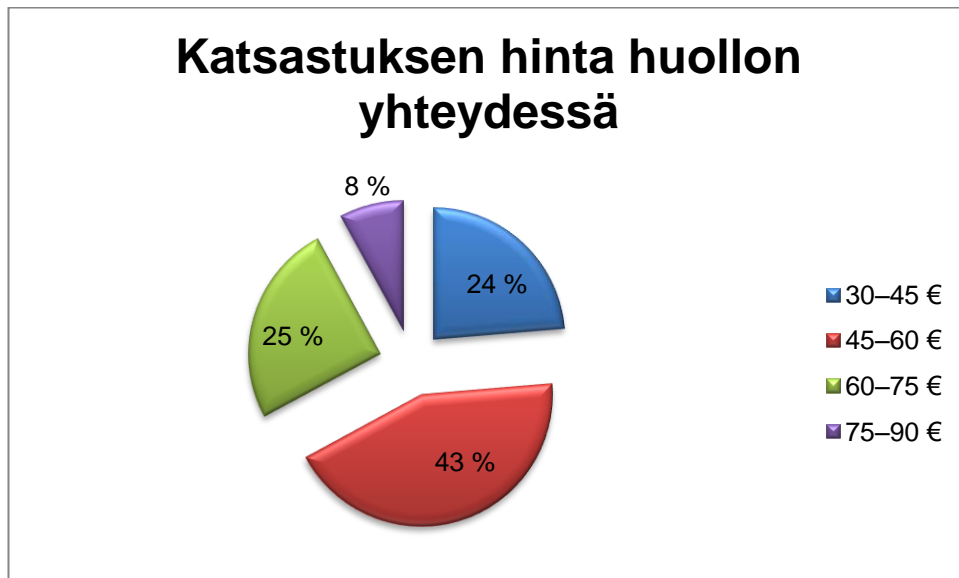
Kuvasta 11 näemme vastanneiden mielipiteet hinnasta sukupuolittain. Tässäkin eniten miehiltä ääniä saanut hintaryhmä on 45–60 euroa, mutta naisilla suosituin hintaryhmä on 60–75 euroa, eli naiset olisivat valmiita maksamaan enemmän kyseisestä palvelusta kuin miehet. Mutta vastaavasti kallein hintaryhmä 75–90 euroa ei ole saanut naisilta yhtään valintaa, miehistä seitsemän olisi ollut valmiita maksamaan mainitun hinnan.

Tämän perusteella palvelun hintahaarukka kannattaisi sijoittaa juuri tuohon 45–60 euron tuntumaan, jolloin huollon yhteydessä katsastuksen teettävälle olisi mahdollista tarjota tämä palvelu edullisempaan kampanja- tai tarjoushintaan.

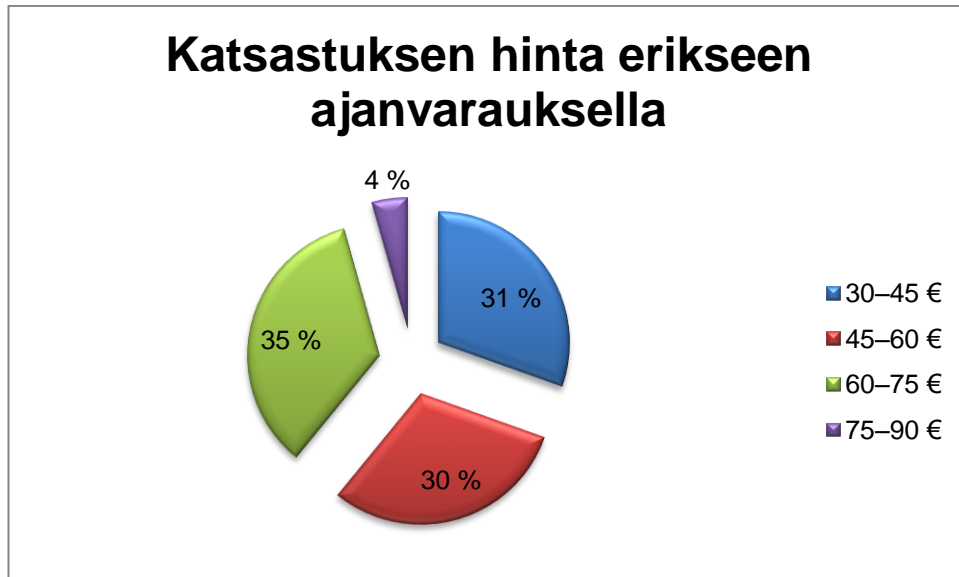
Kuva 11. Mielipiteet jaettuna sukupuolen mukaan

Kuvasta 12 voidaan tarkastella kyselyyn vastanneiden asiakkaiden mielipidettä palvelun hinnasta huollon yhteydessä. Melkein puolet vastanneista oli sitä mieltä että olisivat valmiita maksamaan katsastuksesta 45–60 euroa. Aikaisemmassa luvussa 7.5 laskettu palvelun kannattavuus oli laskettu hinnalla 35 euroa. Näiden tulosten perusteella palvelun hinta voisi olla hyvinkin enemmän ja tätä 35 euron hintaa voisi käyttää esimerkiksi jonkin tarjouskampanjan hintana.

Kuva 12. Vastanneiden mielipide hinnasta huollon yhteydessä

Kuvasta 13 voidaan tarkastella mielipiteitä katsastuspalvelun hinnasta erikseen ajanvarauksella. Kuvasta on helppo havaita, että sopivaa hintaa on huomattavasti vaikeampi arvioida kuin esimerkiksi huollon yhteydessä pyydettyä hintaa. Tämän palvelun hinta täytyisi kuitenkin asettaa niin, että sillä voitaisiin kilpailla tämän alueen muiden katsastuspalveluita tarjoavien yritysten kanssa.

Kuva 13. Vastanneiden mielipide hinnasta erikseen ajanvarauksella

8.6 Kilpailevat yritykset lähi-alueella

Taulukosta 4 nähdään helposti, että laskelmissa käytettyä 35 euron hintaa voi todella pitää edullisena ja kilpailukykyisenä. Lisäksi muutama näistä kilpailevista yrityksissä lisää hinnan päälle vielä Trafille menevän valvontamaksun (3,60 €)[25], joka korottaa vielä katsastuksen hintaa.

Taulukko 4. Alueen kilpailevien yritysten hinnastot

Koivuhaan Autokatsastus		Hinta yhteensä bensa-autolle
Määräaikauskatsastus	39 €	
Päästömittaus bensa/diesel	17 €/27 €	
OBD-mittaus	10 €	66 €
Kehän Autokatsastus		
Määräaikauskatsastus	45 €	
Päästömittaus bensa/diesel	15 €/25 €	
OBD-mittaus	10 €	70 €
K1-Katsastajat, koivuhaka		
Määräaikauskatsastus	39 €	
Päästömittaus bensa/diesel	9 €/16 €	
OBD-mittaus	7 €	55 €
A-Katsastus, koivuhaka		
Määräaikauskatsastus	41 €	
Päästömittaus bensa/diesel	16 €/26 €	
OBD-mittaus	10 €	67 €
Alueen keskimääräinen hinta		64,50 €

9 Yhteenveto

Tämän insinööriyön tarkoitus oli selvittää, kuinka hankalaa olisi aloittaa katsastustoiminta merkkikorjaamolla. Työssä tutustuttiin katsastuksen historiaan Suomessa sekä käytiin hieman läpi uutta katsastuslakia. Mielenkiintoisia seikkoja ja asetuksia selvisi katsastusluvan edellytyksistä ja muista vaatimuksista. Yksi tärkeä osa-alue tässä työssä oli henkilökunnan koulutus ja ammattivaatimusten selvittäminen. Uuden lain voimaantulua koulutusvaatimukset kevenivät hieman, mutta edelleen alalle pyrkivältä edellytetään alan työkokemusta, jonka määrä riippuu koulutustaustoista.

Yksi mielenkiintoinen osa tässä työssä on asiakaskysely. Järjestin kyselyn huollon asiakkaille loppuvuodesta, ja vastanneita oli 105 kappaletta. Tällä halusin lähinnä selvittää asiakkaiden halukkuutta käyttää katsastuspalvelua, jos sellainen olisi saatavilla. Kyselyn perusteella toiminta olisikin kannattavaa, koska 96 prosenttia vastanneista käyttäisi palvelua, mutta taloudellisesti katsastuspalvelut saadaan edullisemmin ulkopuoliselta toimijalta. Katsastuspalvelun tuominen saman katon alle korjaamon kanssa todennäköisesti parantaisi asiakastyytyvyyttä ja ehkä tämän palvelun kautta mahdolliset uudet asiakkaat käyttäisivät myös huollon palveluita. Näitä seikkoja on mahdotonta tietää ennalta. Tulevaisuudessa asiakkaat todennäköisesti myös vaativat täyden palvelun autotalolta tällaisen palvelun.

Korjaamon tiloja jouduttaisiin hieman muuttamaan, jos katsastustoiminta aloitettaisiin. Näistä muutoksista selvittäisiin todennäköisesti nopealla aikataululla sekä pienillä kustannuksilla. Suurimmat kulut toiminnan aloittamisesta tulisivat henkilökunnan lisäyksestä ja koulutuksesta, muutamia laitehankintoja jouduttaisiin tekemään sekä auditoimaan laatujärjestelmä ISO 9001:n mukaiseksi. Kustannuslaskelmista selvisi että jo toisena vuonna olisi mahdollista tehdä hyvä tulos, jos katsastuksessa riittäisi asiakkaita. Lisäksi jos tarkastelee ajankäyttöä katsastuksien kestossa, voi tästä päätellä että jos toisena katsastajana toimii joku työnjohtajista, jää hänelle vielä aikaa hoitaa muita töitä päivän aikana. Laskelmissa oli käytetty katsastuksen hintana 35 euroa, joka on erittäin kilpailukykyinen hinta.

Tämä työ oli todella mielenkiintoinen toteuttaa ja mielestäni hyvin ajankohtainen. Heinäkuussa 2014 voimaan tullut uusi katsastuslaki ei ole vielä aiheuttanut suurta ryntäystä alalle, asiakaskyselyssä saatujen vastausten perusteella ainakin merkkikorjaamoissa tälle palvelulle olisi kysyntää.

Lähteet

- 1 Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta. 13.2.2013/957.
- 2 Haavisto, Janne. 2015. Myyntipäällikkö, Toyota Airport, Vantaa. Keskustelu 2.3.2015.
- 3 Vuosisata suomalaista autoilua. 2007. Verkkodokumentti. Tilastokeskus. <<http://www.stat.fi/tup/suomi90/lokakuu.html>>. Päivitetty 16.10.2007. Luettu 6.1.2015.
- 4 Yhtiön historia ja kansainvälistyminen. 2014. Verkkodokumentti. A-katsastus Oy. <www.a-katsastus.com/A-Katsastus-Group/Sivut/Historia.aspx> Päivitetty 2014. Luettu 6.1.2015.
- 5 Katsastuslain uudistus. 2014. Verkkodokumentti. Trafi. <http://www.trafi.fi/tieliikenne/katsastukset/katsastuslain_uudistus>. Luettu 6.1.2015.
- 6 Ohje määräaikais-, valvonta-, rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakemiseen. 2013. Verkkodokumentti. Trafi. <http://www.trafi.fi/filebank/a/1387272920/c9a8a14dae222fa1d202960a0c1cce6a/13831-Katsastusuudistus_netiohje_erikoiskatsastusluvan_hakemisesta.pdf>. Päivitetty 13.12.2013. Luettu 12.1.2015.
- 7 Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 13.12.2013/957.
- 8 Ajoneuvoluokat. 2014. Verkkodokumentti. Trafi. <<http://www.trafi.fi/tieliikenne/katsastukset/ajoneuvoluokat>>. Luettu 6.1.2015.
- 9 Katsastustoiminnan valvonta. 2014. Verkkodokumentti. Trafi. <http://www.trafi.fi/tieliikenne/katsastukset/katsastuksen_valvonta>. Luettu 7.1.2015.
- 10 Katsastustoimipaikan laitevaatimukset. 2012. Verkkodokumentti. Trafi. <www.trafi.fi/filebank/a/1325147177/cdf919b924425a2b6fb797f7a6a54aca/4741-Katsastustoimipaikan_laitevaatimukset.pdf>. Päivitetty 28.12.2011. Luettu 8.1.2015.
- 11 Hallintolaki. 6.6.2003/434.

- 12 Katsastajan esteellisyys. 2014. Verkkodokumentti. Trafi.
<www.trafi.fi/filebank/a/1414581759/5595dfbbf3a75bec65776cee9fedc99e/16079-Katsastajan_esteellisyys_versio_1_0.pdf>. Päivitetty 25.6.2014. Luettu 13.1.2015.
- 13 Mikä on Muster. 2015. Verkkodokumentti. Protacon Solutions Oy.
<<http://katsastus.muster.fi/>>. Luettu 14.1.2015.
- 14 Laki ajoneuvojen katsastusluvista. 202/1999.
- 15 Laki katsastustoimipaikalla säilytettävistä asiakirjoista. 198/2014.
- 16 Ajoneuvolaki. 11.12.2002/1090.
- 17 Laki katsastushenkilöstön jatkokoulutuksesta ja muusta ammattitaidosta. 199/2014.
- 18 Lintula, Kalevi. 2015. Teknisen koulutuksen päällikkö, A-katsastus Oy, Helsinki. Keskustelu 16.2.2015.
- 19 Buddas, Pirkko. 2015. Sihteeri, Yksityisten katsastustoimipaikkojen liitto ry, Helsinki. Keskustelu 23.2.2015.
- 20 Karjalainen, Kimmo. 2015. Ylitarkastaja, Trafi, Helsinki. Keskustelu 23.2.2015.
- 21 Kärkkäinen, Markku. 2015. Erityisasiantuntija, Trafi, Helsinki. Keskustelu 23.2.2015.
- 22 Kaski, Jaakko. 2015. Myyjä, Protacon Solutions Oy, Jyväskylä. Keskustelu 27.2.2015.
- 23 Sirniö, Juhani. 2015. Myyjä, Suomen työkalu Oy, Tuusula. Keskustelu 27.2.2015.
- 24 Pajala, Mari. 2015. Laatu- ja ympäristöasiantuntija, AKL - Sertifiointi Oy, Helsinki. Keskustelu 27.2.2015.
- 25 Vantaan katsastusasemat. 2015. Verkkodokumentti. Katsastushinnat.fi.
<www.katsastushinnat.fi/vantaa>. Luettu 28.2.2015.

Katsastustoiminta Toyota Airportin tiloihin?

Tervehdys!

Opiskelen Metropolia Ammattikorkeakoulussa auto – ja kuljetustekniikan insinööriksi, ja tarkoituksena on aloittaa opinnäytetyön tekeminen syksyllä 2014. Aiheena on katsastustoiminnan aloittaminen Toyota Airport autotalossa, Ohtolankatu 6, Vantaa.

Tällä kyselyllä kartoitetaan asiakkaiden suhtautumista ja halukkuutta käyttää kyseistä palvelua. Olisin kiitollinen jos Teillä olisi hetki aikaa vastata muutamaan kysymykseen. Tähän kyselyyn vastataan nimettömänä, eivätkä vastauspaperit joudu ulkopuolisten nähtäville.

1. Sukupuolenne Mies Nainen

2. Ikänne 18 – 30v. 31 – 40v. 41 – 50v. 51 – 60v. 61 – 70v.
yli 71v.

3. Kuinka usein käytätte Toyota Airportin huoltopalveluita?

Kerran vuodessa
Useammin kuin kerran vuodessa
Harvemmin kuin kerran vuodessa

4. Mikäli Toyota Airportin tiloihin tulisi katsastustoimipiste, käyttäisittekö kyseistä palvelua?

Huollon yhteydessä
Erikseen ajanvarauksella
En laisinkaan

5. Paljonko olisitte valmis maksamaan kyseisestä palvelusta?

(Määräaikaikatsastuksen + päästöjen ja OBD – mittauksen keskihinta Uudellamaalla on n. 74,50 €)

30 – 45 €
45 – 60 €
60 – 75 €
75 – 90 €

Suuret kiitokset kaikille, jotka halusivat ottaa osaa kyselyyn ja edistää täten opinnäytetyöni tekemistä sekä parantaa Toyota Airportin palveluiden kehittämistä.

Kiitos!

Jari Juutinen

Metropolia AMK

Auto – ja kuljetustekniikka